

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

студента Прогонної Владислави Олегівни
(ПІБ)

академічної групи 071М-20з-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: Організація та методика обліку і аудиту на автотранспортному підприємстві (на прикладі ТОВ «Автогруп Плюс»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

Студенту Прогонної В.О. академічної групи 071М-203-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Організація та методика обліку і аудиту на автотранспортному підприємстві

(на прикладі ТОВ «Автогруп Плюс»»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____

№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	Теоретичні засади обліку і аудиту господарської діяльності автотранспортного підприємства ТОВ «Автогруп Плюс»	28.09.2021 р.
2	Методика та організація обліку на автотранспортному підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс»	23.10.2021 р.
3	Організація та методика аудиту на автотранспортному підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс»	15.12.2021 р.

Завдання видано

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії _____

Прийнято до виконання

Прогонна В.О.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 75 с., 14 рис., 21 табл., 1 додаток, 27 джерел

АВТОТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ, ОБЛІК АВТОМОБІЛЬНИХ ШИН, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПОДОРОЖНИЙ ЛИСТ, ПЕРЕВЕЗНИК, РУХОМИЙ СКЛАД, СКЛАДСЬКІ ОПЕРАЦІЇ, ТОВАРНО – ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА, ТРАНСПОРТНО – ЕКСПЕДИЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ, РЕМОНТ

Предмет дослідження - теоретичні та організаційно-методичні засади забезпечення системи обліку і аудиту господарська діяльність автотранспортного підприємства.

Об'єкт розроблення – господарська діяльність автотранспортного підприємства.

Мета роботи – дослідження та опрацювання діючої методики обліку і аудиту господарської діяльності автотранспортного підприємства та розробка системи пропозицій, спрямованих на їх удосконалення.

Результати та їх новизна – аналітичний облік наявності та руху придбаних і виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, що використовуються для проведення ремонтів і заміни зношених частин автотранспортних засобів, інструментів, а також автомобільних шин у запасі та в обороті, а також палива за їхніми видами (марками), місцями зберігання й матеріально відповідальними особами.

Практична значимість кваліфікаційної роботи - є у формуванні єдиної економічної концепції обліку на автотранспортних підприємствах, теоретичного обґрунтування і вирішення проблем, пов'язаних з вдосконаленням організації обліку і аудиту на запасних частин та палива на автотранспортних підприємствах.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АВТОГРУП ПЛЮС»	8
1.1 Загальна характеристика ТОВ «Автогруп Плюс»	8
1.2 Аналіз господарської діяльності базового підприємства	10
1.3 Види автотранспортних послуг та їх ліцензування	16
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АВТОГРУП ПЛЮС»	24
2.1 Особливості документування перевезень на автотранспортних підприємствах	24
2.2 Облік наявності та руху автотранспортних засобів	28
2.3 Облік запасних частин та автомобільних шин	36
2.4 Облік паливно-мастильних матеріалів на ТОВ «Автогруп Плюс»	40
Висновки до розділу 2	47
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АВТОГРУП ПЛЮС»	49
3.1 Загальна сутність аудиту автотранспортного підприємства	49
3.2 Аудит надходження, переміщення, вибуття та ліквідації основних засобів на ТОВ «Автогруп Плюс»	52
3.3 Аудит ремонту основних засобів	53
3.4 Аудит обліку запасів	58
Висновки до розділу 3	65
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	72
ДОДАТКИ	76

ВСТУП

Актуальність теми. Транспорт - одна із найважливіших галузей економіки, що має задовольняти потреби населення й суспільного виробництва у перевезеннях. Автомобільний транспорт є складовою транспортної галузі.

Автотранспорт організаційно формується в автотранспортні підприємства. Основною «продукцією» підприємств автомобільного транспорту є перевезення вантажів вантажними автомобілями та пасажирів легковими автомобілями й автобусами.

Автомобільні господарства виконують великий обсяг операцій, пов'язаних із придбанням матеріальних цінностей: автомобільного палива, мастильних і інших експлуатаційних матеріалів, запасних частин та агрегатів до автомобілів, автомобільних шин тощо. Значним є обсяг операцій з технічного обслуговування й ремонту транспортних засобів.

Однорідність виконуваних робіт, відсутність незавершеного виробництва з перевезення вантажів і пасажирів істотно спрощує калькуляційні розрахунки фактичної собівартості виконаних робіт. У сучасних умовах господарювання зростає роль обліку як функції управління підприємством. Транспортні підприємства мають певну специфіку виробничої діяльності, яка накладає відбиток на організацію та методику бухгалтерського (фінансового) і податкового обліку з цього слідує актуальність теми кваліфікаційної роботи.

Облік на транспортних підприємствах є предметом дослідження в публікаціях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема варто зазначити: Яковенко С. Минич Ю. [1], Бей У.Р., Воськало В.І. [2], які визначали особливості обліку на автотранспортних підприємствах, Даньків Й.Я., Остап'юк М. Я., які досліджували особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку витрат і формування собівартості автотранспортних перевезень [3], Малишкін О.І., що вивчав вплив договірних умов на методику обліку доходів автотранспортних підприємств [4], Грицак Н.Ю., що розробляв методичні положення обліку витрат на технічну експлуатацію автотранспортного засобу [5].

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження та опрацювання діючої методики обліку і аудиту господарської діяльності автотранспортного підприємства та розробка системи пропозицій, спрямованих на їх удосконалення.

Відповідно до поставленої мети, завданнями дослідження є:

- надати характеристику діяльності базового автотранспортного підприємства;
- зробити аналіз господарської діяльності;
- визначити види автотранспортних послуг та встановити методику їх ліцензування;
- проаналізувати особливості обліку основних засобів, автомобільних шин, паливно – мастильних матеріалів на підприємстві;
- розглянути особливості аудиту на автотранспортному підприємстві;
- надати пропозиції підприємству щодо удосконаленню обліку та аудиту.

Предметом дослідження є теоретичні та організаційно-методичні засади забезпечення системи обліку і аудиту господарської діяльності автотранспортного підприємства.

Об'єктом розроблення є господарська діяльність автотранспортного підприємства.

Методи дослідження. Методичною основою дослідження є економічна теорія, системний підхід до відображення господарської діяльності автотранспортних підприємств на рахунках бухгалтерського обліку, їх змісту та результатів у формах фінансової та податкової звітності. Відповідно до мети та поставлених завдань в процесі дослідження було використано систему методів, що включала: загальні прийоми наукового мислення, теоретичні методи, такі, як аналіз наукової літератури з теми дослідження, класифікація та систематизація теоретичних та практичних даних. Для обробки зібраної інформації та результатів дослідження використано порівняльні методи, кількісний та якісний аналіз, синтез, індукція, дедукція; статистичні методи; економіко-математичні методи.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що за характером та змістом розглянутих проблем, а також об'єктом і предметом дослідження магістерської роботи є комплексне дослідження. Загальним результатом проведеного дослідження є формування єдиної економічної концепції обліку на автотранспортних підприємствах, теоретичного обґрунтування і вирішення проблем, пов'язаних з вдосконаленням організації обліку і аудиту на автотранспортних підприємствах.

удосконалено:

- аналітичний облік наявності та руху придбаних і виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, що використовуються для проведення ремонтів і заміни зношених частин автотранспортних засобів, інструментів, а також автомобільних шин у запасі та в обороті;

- аналітичний облік палива за їхніми видами (марками), місцями зберігання й матеріально відповідальними особами.

Результати наукових досліджень автора використовуються у навчальному процесі НТУ «Дніпровська політехніка», зокрема у викладанні дисципліни «Бухгалтерський облік в галузях економічної діяльності».

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» (м. Херсон, 17-18 листопада 2021 р.) – Херсонський національний технічний університет, 2021.

Публікації. За результатами досліджень опубліковані тези доповіді у збірнику матеріалів науково – практичної конференції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «АВТОГРУП ПЛЮС»

1.1 Загальна характеристика ТОВ «Автогруп Плюс»

ТОВ «Автогруп Плюс» діє, керуючись законодавством України, та має всі права і відповідає за своїми зобов'язаннями відповідно до чинного законодавства України, та є підприємством, яке здійснює виробничу та комерційну діяльність, та має своєю метою одержання прибутку від своєї діяльності.

Товариство діє на підставі самоврядування, господарської самостійності, є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, власний розрахунковий, гривневий, валютний та інші рахунки в банках, печатку зі своїм найменуванням, фірмовий знак, штампи, товарний знак, знак на послуги.

ТОВ «Автогруп Плюс» має право від свого імені укладати угоди, набувати майнові та особисті немайнові права, нести зобов'язання, бути позивачем та відповідачем у суді. Воно створюється та діє відповідно до чинного законодавства України. Учасником Товариства є громадянин України.

Місцезнаходження юридичної особи є фактичне місце ведення діяльності чи розташування офісу, з якого проводиться щоденне керування діяльністю юридичної особи та здійснення управління і обліку.

На Рис. 1.1 продемонстровані основні види діяльності, які зазначені у Статуті підприємства.

Діяльність підприємства розповсюджується на території України та за кордон. Для здійснення деяких видів діяльності підприємство одержало відповідні ліцензії.

ТОВ «Автогруп Плюс» є власником майна, переданого йому учасниками товариства у власність, як вклад до Статутного капіталу, продукції,

виробленої товариством у результаті господарської діяльності, одержаних доходів, іншого майна.

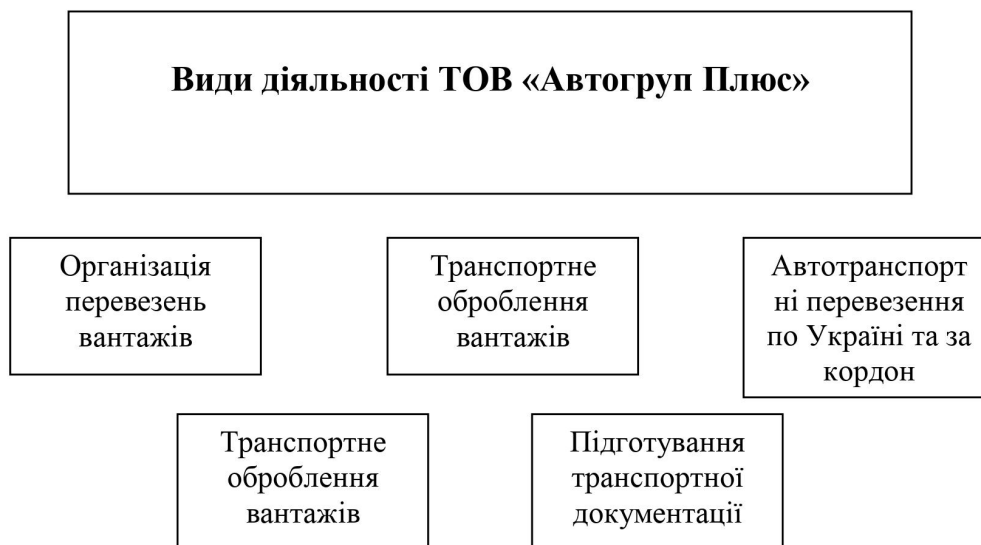

Рис. 1.1 Основні види діяльності ТОВ «Автогруп Плюс»

Для забезпечення діяльності підприємства за рахунок внесків учасників створюється Статутний капітал у розмірі 37500, 00 грн. Вскладами зосновників можуть бути:

- будинки;
- споруди;
- обладнання;
- матеріальні цінності;
- цінні папери;
- право користування землею, водою та іншими природними ресурсами;
- немайнові права (в тому числі на інтелектуальну власність);
- грошові кошти.

ТОВ «Автогруп Плюс» створює резервний (страховий) фонд і інші фонди, необхідні для здійснення його діяльності. Резервний фонд створюється у розмірі не менш ніж 25 % Статутного капіталу. Розмір щорічних відрахувань

до резервного (страхового) фонду не може бути меншим 5 % суми чистого прибутку.

Прибуток утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. Товариство сплачує податки в порядку, передбаченому діючим законодавством. Чистий прибуток, після проведення розрахунків, лишається у повному розпорядженні підприємства. Збитки підприємства відшкодовуються за рахунок резервного фонду, а у випадках, коли коштів резервного фонду недостатньо – за рахунок інших коштів, які є на підприємстві.

1.2 Аналіз господарської діяльності базового підприємства

У Таблиці 1.1 зроблено аналіз виробничої програми перевезень по всьому підприємству ТОВ «Автогруп Плюс» за 2020 р.

Таблиця 1.1

Аналіз виробничої програми перевезень у цілому по підприємству за 2020 р.

Показник	Планове значення	Фактичне значення відхилення	Абсолютне відхилення	Відсоток виконання плану, %
1. Автомобілі в експлуатації, од.	138	133	-5	96
2. Списочное кількість автомобілів, од.	160	167	7	104
3. Автомобіле-дні в експлуатації	58400	59222	822	102
4. Загальна кількість поїздок	227965	188109	-39856	83
5. Загальний пробіг, км	7351865	5723419	-1628446	78
6. Загальний обсяг перевезень, т.	2117000	2190000	73000	104
7. Загальний вантажообіг, т · км.	37011000	34492500	-2518500	93
8. Загальна вантажопідйомність, т.	1532	1637	105	107

З Табл. 1.1 можна зробити наступних висновок. У ході діяльності автомобільно-транспортного підприємства ТОВ «Автогруп Плюс» спостерігається перевиконання плану за всіма показниками. Найбільший відсоток виконання плану склав загальний вантажообіг, це пов'язано зі

збільшенням обсягу перевезень, спискового кількості автомобілів, а також загального пробігу. У Таблиці 1.2. виконан аналіз виконання плану перевезень за видами вантажу і по клієнтурі:

Таблиця 1. 2

Аналіз виконання плану перевезень по клієнтурі і за видами вантажу

Найменування клієнта	Вид вантажу	Обсяг перевезень, тис. т.		Виконання плану, %
		План	Факт	
1	2	3	4	5
1. Епіцентр	Гальванічні батареї	106000	184700	174
2. Нова лінія	Блоки дерев'яні дверні	320000	289300	91
3. Олді	Блоки керамічні	150500	276400	184
4. Метро 1	Керамічні труби	219300	373100	171
5. Метро 2	Будівельні машини	299200	300000	101
Разом по першій марці	-	1095000	1423500	130
1. Сільпо	Баштанні культури	204400	153300	75
2. Нова лінія	Вимикачі масляні	152600	183300	121
3. Цент	Целофан в пачках	183500	1255000	68
4. Нова лінія	Плити фаянсові	344200	142200	42
5. Метро	Білизна всяке в ящиках	1373000	162200	118
Разом по другій марці	-	1022000	766500	75
Всього по парку	-	2117000	2190000	104

За першою марці спостерігається перевиконання плану практично за всіма видами вантажу. На автомобілі другий марки тільки у таких видів вантажу, як: вимикачі масляні (на 21%) і білизну (на 18%). Це пов'язано зі зрослим попитом на дані види товарів у зв'язку з будівництвом, а також із сезонним ремонтом доріг.

У Таблиці 1.3. наведена Структура обсягів перевезень і структурні зрушення:

Структура обсягів перевезень і структурні зрушення

Вид вантажу	Структура обсягів перевезень,%		Проміжне значення	Структурні зрушення
	План	Факт		
1. Гальванічні батареї	5	8	8	3
2. Блоки дерев'яні дверні	15	13	14	-1
3. Блоки керамічні	7	13	14	7
4. Керамічні труби	11	17	18	7
5. Строительные машини	14	14	15	1
6. Баштанні культури	9	7	7	-2
7. Вимикачі масляні	7	8	8	1
8. Целофан в пачках	8	6	6	-2
9. Плити фаянсові	17	6	6	-11
10. Білизна в ящиках	6	7	7	1
Всього по парку	2117000	2190000	104	4

Проміжне значення необхідно для визначення структурних зрушень, визначається як добуток фактичного значення обсягів перевезень за видами вантажу (у відсотках) на індекс обсягу Структурні зрушення визначаються, як різниця між проміжним значенням і плановим значенням обсяг перевезень (у відсотках).

Для виконання аналізу техніко-експлуатаційних показників роботи парку рухомого складу необхідно визначити середньозважені значення наступних ТЕП (техніко – економічних показників):

- Час в наряді;
- Технічна швидкість;
- Час навантаження-розвантаження;
- Коефіцієнт використання вантажопідйомності;
- Довжина завантаженої поїздки;
- Коефіцієнт випуску;
- Вантажопідйомність.

**Середньозважені значення техніко – економічних показників за
2020 р.**

Показник	Середньозважене значення		Абсолютне відхилення
	Планове	Фактичне	
1. Час у наряді, год	$T_H = (8,6 * 6585 + 8,4 * 43822) / (6585 + 43822) = 8$	$T_H = (9 * 7392 + 8 * 40946) / (7392 + 40946) = 8$	0
2. Технічна швидкість зростання, км / ч.	$A_{Чдв} = 6585 * (8,6 - 0,07 * 8) = 52944$ $A_{Чдв} = 43822 * (8,4 - 0,78 * 4) = 231381$ $V_T = (1698827 + 5653038) / (52944 + 231381) = 25,8$	$A_{Чдв} = 7392 * (9 - 0,08 * 9) = 61206$ $A_{Чдв} = 40946 * (8 - 0,8 * 3) = 229297$ $V_T = (1677984 + 4045435) / (61206 + 229297) = 19,7$	-6,1
3. Час навантаження-розвантаження, ч.	$t_{пр} = (0,07 * 52677 + 0,78 * 175288) / (52677 + 175288) = 0,6$	$t_{пр} = (0,08 * 65272 + 0,8 * 122837) / (65272 + 122837) = 0,6$	0
4. Коефіцієнт використання вантажо-підйомності	$\gamma = (1095000 + 1022000) / ((25,7 * 8 * 6585) + (7 * 4 * 43822)) = 0,82$	$\gamma = (1423500 + 766500) / ((25,7 * 9 * 7392) + (7 * 3 * 40946)) = 0,85$	0,03
5. Довжина завантаженої поїздки, км.	$l_{ге} = (18615000 + 18396000) / (1095000 + 1022000) = 17,5$	$l_{ге} = (19929000 + 14563500) / (1423500 + 766500) = 15,7$	-1,8
6. Коефіцієнт випуску	$\alpha_v = ((8030 * 0,82) + (50370 * 0,87)) / (8030 + 50370) = 0,8$	$\alpha_v = ((9125 * 0,81) + (51830 * 0,79)) / (9125 + 51830) = 0,8$	0
7. Вантажопідйомність, т.	$q = ((22 * 25,7) + (138 * 7)) / (22 + 138) = 9$	$q = ((25 * 25,7) + (142 * 7)) / (25 + 142) = 9$	0

З Табл. 1.4 робимо наступний висновок, що значення середньозважених техніко-експлуатаційних показників за планом і за фактом приблизно рівні. Практично всі значення показників рівні значень, узятих з вихідних даних.

При аналізі показників динаміки перевезень використовують темп приросту (Т пр), абсолютний приріст (А пр) і абсолютне значення одного відсотка приросту (А 1%). Абсолютний приріст представляє собою різницю між фактичним значенням показника та плановим (1.1):

$$A_{пр} = \Pi^{\Phi} - \Pi^{\text{ПЛ}} \quad (1.1)$$

де:

Π^{Φ} - фактичне значення показника;

$\Pi^{\text{ПЛ}}$ - планове значення показника.

Темп зростання - це відношення фактичного значення показника до планового, виражається у відсотках (1.2)

$$T_{\text{тп}} = \frac{\Pi^{\Phi}}{\Pi^{\text{ПЛ}}} \cdot 100 - 100 \quad (1.2)$$

Абсолютне значення одного відсотка приросту - це відношення абсолютного приросту показника до темпу його зростання (1.3):

$$A1\% = A_{\text{пр}}/T_{\text{тп}} \quad (1.3)$$

У Таблиці 1.5 проведено аналіз показників динаміки перевезень за марками автомобілів і в цілому по парку:

Таблиця 1.5

**Показники динаміки перевезень перевезень за марками
автомобілів і в цілому по парку**

Показник	Темп зростання			Абсолютний приріст			Абсолютне значення 1% приросту		
	I марка	II марка	Парк	I марка	II марка	Парк	I марка	II марка	Парк
Асп	13,6	2,9	4	3	4	7	0,22	1,38	0,07
Тн	4,6	-4,7	0	0,4	-0,4	0	0,08	0,08	0
Vт	-7,4	-10,7	-23,6	-2,4	-3	-6,1	0,33	0,28	0,23
tтп	14,3	2,6	0	0,01	0,02	0	0,001	0,007	0
g	7,5	7,3	3,6	0,06	0,06	0,03	0,01	0,008	0,01
Ige	-17,6	5,5	-10,3	-3	1	-1,8	0,2	0,18	0,17
ав	-1,2	-9,2	0	-0,01	-0,08	0	0,01	0,008	0
q	0	0	0	0	0	0	0	0	0

При проведенні аналізі впливу основних ТЕП на виконання плану з перевезень використовуємо формули, представлені в Таблиці 1.6:

Таблиця 1. 6

Формули для розрахунку впливу показників на обсяг перевезень

Показник	Розрахунок впливу показників на обсяг перевезень	Розрахунок поправочного коефіцієнта
Асп	$\Delta Q = \Pi_{\text{Асп}} - 100\%$	-
ав	$\Delta Q = \Pi_{\text{ав}} - 100\%$	-
q	$\Delta Q = \Pi_{\text{q}} - 100\%$	-
g	$\Delta Q = \Pi_{\text{g}} - 100\%$	-
Тн	$\Delta Q = \Pi_{\text{Тн}} - 100\%$	-

l _{re}	$\Delta Q = (\delta_{l_{re}} - 1) \cdot 100\%$	$\delta = \frac{l_{re} + \beta \cdot V_T \cdot t_{trp}}{l_{re}^{\Phi} + \beta \cdot V_T \cdot t_{trp}}$
t _{trp}	$\Delta Q = (\delta_{t_{trp}} - 1) \cdot 100\%$	$\delta = \frac{l_{re} + \beta \cdot V_T \cdot t_{trp}}{l_{re} + \beta \cdot V_T \cdot t_{trp}^{\Phi}}$
β	$\Delta Q = \Pi_{\beta} \cdot \delta_{\beta} - 100\%$	$\delta = \frac{l_m + \beta \cdot V_x \cdot t_{trp}}{l_m + \beta^{\Phi} \cdot V_x \cdot t_{trp}}$
V _T	$\Delta Q = \Pi_{V_T} \cdot \delta_{V_T} - 100\%$	$\delta = \frac{l_m + \beta \cdot V_x \cdot t_{trp}}{l_m + \beta \cdot V_x^{\Phi} \cdot t_{trp}}$

П - відсоток виконання плану за певним показником, розраховується як відношення фактичного значення показника до планового, виражене у відсотках.

Таблиця 1.7

Формули для розрахунку впливу показників на обсяг перевезень

Показник	Розрахунок впливу показників на обсяг перевезень	Розрахунок поправочного коефіцієнта
Асп	$\Delta Q = \frac{25 + 142}{22 + 138} - 100\% = 4\%$	-
ав	$\Delta Q = \frac{0,8}{0,8} - 100\% = 0$	-
q	$\Delta Q = \frac{9}{9} - 100\% = 0$	-
g	$\Delta Q = \frac{0,85}{0,82} - 100\% = 4\%$	-
Тн	$\Delta Q = \frac{8}{8} - 100\% = 0$	-
l _{re}	$\Delta Q = (1,07 - 1) \cdot 100\% = 7\%$	$\delta = \frac{17,5 + 0,5 \cdot 25,8 \cdot 0,6}{15,7 + 0,5 \cdot 25,8 \cdot 0,6} = 1,07$
t _{trp}	$\Delta Q = (1 - 1) \cdot 100\% = 0$	$\delta = \frac{17,5 + 0,5 \cdot 25,8 \cdot 0,6}{17,5 + 0,5 \cdot 25,8 \cdot 0,6} = 1$
β	$\Delta Q = \frac{0,5}{0,5} \cdot 1 - 100\% = -100\%$	$\delta = \frac{17,5 + 0,5 \cdot 25,8 \cdot 0,6}{17,5 + 0,5 \cdot 25,8 \cdot 0,6} = 1$
V _T	$\Delta Q = \frac{19,7}{25,8} \cdot 1,08 - 100\% = -17\%$	$\delta = \frac{17,5 + 0,5 \cdot 25,8 \cdot 0,6}{17,5 + 0,5 \cdot 19,7 \cdot 0,6} = 1,08$

Проведений аналіз виконання плану перевезень вантажів свідчить На підприємстві працюють 2 марки машин: КраЗ-260В і УРАЛ-377Н. Основні вантажі, що перевозяться цими автомобілями - це плити, машини, білизна і блоки різні. На ці матеріали збільшився попит у зв'язку з будівництвом, а також

із сезонним ремонтом доріг, також можна зробити висновок, що всі показники, крім середньотехнічну швидкості і довжини навантаженої поїздки, надали позитивний вплив на виконання плану перевезень у цілому по парку. Отже, сприяли збільшенню аналізованого показника.

1.3 Види автотранспортних послуг та їх ліцензування

Основним законом, який визначає види й організацію автоперевезень, є Закон «Про автомобільний транспорт» № 2344 [6]. Згідно з ним, автотранспортні послуги поділяються на:

- пасажирські;
- вантажні;
- вантажно-пасажирські.

Послуги пасажирського автомобільного транспорту загального користування поділяються на автобусні й таксі.

Автобусні перевезення - це переміщення людей і багажу за допомогою автомобільного транспортного засобу, в якому посадкових місць більше дев'яти (враховуючи місце водія).

Маршрутні таксі перевозять пасажирів, обов'язково надаючи їм місця для сидіння і висаджуючи й садовлячи їх за їхньою вимогою. Незважаючи на те, що в назві є слово «таксі», перевезення пасажирів маршрутними таксі належать до автобусних перевезень. Визначальним фактором у цьому випадку є кількість місць для сидіння (дев'ять і більше) і те, що пасажирів перевозять за задалегідь наміченими маршрутами і не в індивідуальному порядку.

Автобусні перевезення пасажирів здійснюються у двох режимах:

- 1) звичайному - рух за маршрутом відбувається з усіма зупинками, передбаченими розкладом;
- 2) експрес - рух за маршрутом здійснюється зі скороченням кількості зупинок і часу перевезення.

Перевезення таксі - це перевезення пасажирів та їхнього багажу в індивідуальному порядку на легковому автомобілі, кількість місць для сидіння в якому менше дев'яти.

Вантажні перевезення автомобільним транспортом спеціального призначення здійснюють перевізники за замовленням власників вантажу чи уповноважених ними осіб.

Вантажно-пасажирські перевезення - це перевезення пасажирів з вантажем вантажно-пасажирськими автомобілями.

На Рис. 1.2 продемонстровані види автотранспортних послуг:

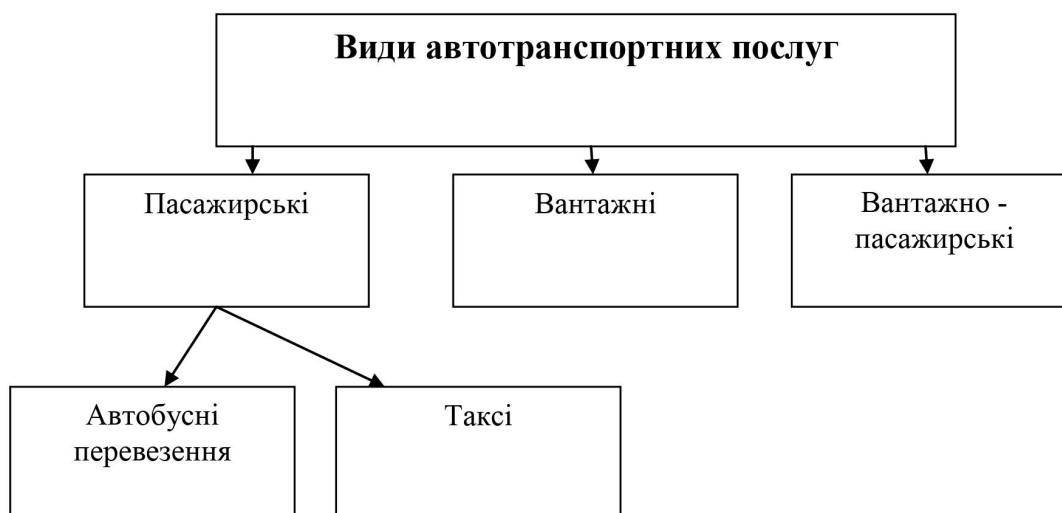

Рис. 1.2. Види автотранспортних послуг

За місцем надання автопослуги можна розподілити на:

- внутрішні;
- міжнародні.

Внутрішні перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування поділяються на:

- міські - за маршрутами в межах території населеного пункту;
- приміські - за маршрутами протяжністю до 50 км, незалежно від адміністративно-територіального поділу маршрутів;

- міжміські (усередині області і міжобласні) - маршрути, протяжність яких перевищує 50 км.

Є ще перевезення, які здійснюються на замовлення, і туристські.

Перевезення на замовлення - це перевезення на погоджених перевізником і замовником умовах за маршрутом, визначеним сторонами договору.

Туристські перевезення - це нерегулярні перевезення пасажирів за заздалегідь визначеними маршрутами з туристською метою.

Пасажирському перевізникові, який здійснює туристські перевезення чи перевезення пасажирів за замовленням, забороняється здійснювати посадку пасажирів у пунктах, установлених для посадки пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом здійснюються між пунктами відправлення й призначення, один із яких чи обидва розташовані за межами території України.

Міжнародних перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом організовують перевізники відповідно до міжнародних договорів України з питань міжнародних автомобільних перевезень.

Правила міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом по території України затверджує центральний орган виконавчої влади в галузі транспорту (Міністерство інфраструктури України), про що, зокрема, йдеться в Постанові Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460 [7].

Міжнародне співробітництво у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом забезпечує центральний орган виконавчої влади в галузі транспорту (Мінінфраструктури), який у межах своїх повноважень:

- організовує контроль за виконанням міжнародних договорів України з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

- бере участь у проведенні заходів щодо укладання міжнародних договорів з питань міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом;

- забезпечує видачу документів, за якими дозволено міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом, тощо.

Автомобільні транспортні засоби, які використовуються для надання послуг з перевезення пасажирів, повинні мати ліцензійну картку, а підприємство (фізична особа), що здійснює автоперевезення, - ліцензію.

Необхідність наявності ліцензії для надання послуг з автоперевезень визначена Законом «Про ліцензування видів господарської діяльності» [8].

У випадку, якщо фізособа-ФОП чи юрособа (підприємство) використовує автотранспорт тільки для власних господарських чи виробничих потреб, а громадяни - для особистих цілей, то він вважається відомчим (внутрішнім, особистим), і тому ліцензія на перевезення не потрібна.

Вимоги до одержання ліцензії на автоперевезення досить жорсткі. Щоб одержати ліцензії суб'єкта підприємницької діяльності, треба подати заяву до Державного департаменту Мінінфраструктури України, в якій мають бути такі відомості про заявника:

а) найменування підприємства (для юрособи) чи П.І.Б. (для фізособи-ФОП);

б) місцезнаходження юридичної особи чи фізособи-ФОП. Якщо фізособа-ФОП здійснює діяльність за місцем проживання, то вказується місце прописки (реєстрації). У випадку наявності в заявника філій та інших відособлених підрозділів, які здійснюють діяльність на підставі цієї самої ліцензії, то у заяві вказується їхнє місцезнаходження;

в) банківські реквізити юрособи чи фізособи-ФОП;

г) ідентифікаційний код юридичної особи чи ідентифікаційний номер фізичної особи - платника податків та інших обов'язкових платежів, а також паспортні дані;

д) виді господарської діяльності, для ведення якої ФОП має намір одержати ліцензію.

До заяви додаються такі документи:

1) копія свідоцтва про державну реєстрацію ФОП чи копія довідки про внесення до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України, завірена нотаріально чи органом, який видав оригінал документа;

2) зведення про наявність матеріально-технічної бази (як для юрособи, так і для фізособи-ФОП), необхідної для підтримки належного технічного стану транспортних засобів і проходження технічного огляду автомобілів, чи копії договорів на проведення цих робіт за відсутності власної бази і фахівців.

Крім того юридичні особи, які мають на балансі не менше ніж 10 автомобілів, додатково надають:

1) копію документа, що підтверджує необхідний рівень освіти посадової особи, яка відповідає за експлуатацію і технічний стан транспортних засобів, завірену в установленому порядку (нотаріально);

2) список власних чи орендованих транспортних засобів із зазначенням типу, марки, моделі, державного номера, пасажиромісткості, року випуску, номера свідоцтва про реєстрацію, а також його копії, завірені заявником;

3) копії документів водіїв, які працюють за наймом у юридичних і фізичних осіб-ФОП, про наявність необхідної кваліфікації і своєчасного проходження медичного обстеження, завірені суб'єктом підприємницької діяльності;

4) копії страхових документів, завірені у встановленому порядку (нотаріально), що підтверджують наявність у перевізника обов'язкових видів страхування.

Перевізникам, які здійснюють міжнародні перевезення, необхідно прикласти копію документа, що підтверджує закінчення водіями курсів міжнародних перевізників і курсів водіїв, допущених до перевезень небезпечних вантажів спеціалізованим рухомим складом.

Відповідальна особа зобов'язана прийняти всі ці документи за описом, копія якого видається суб'єкту підприємницької діяльності за підписом даної особи і відміткою про дату прийняття.

Рішення про видачу чи відмову у видачі ліцензії повинно бути прийняте протягом 10 робочих днів з дати подачі заяви, а письмове повідомлення повинно бути відправлене заявникові протягом ще трьох робочих днів.

Оформлення ліцензії здійснюється протягом трьох робочих днів із дня внесення плати за неї. Якщо протягом 30 календарних днів заявник не оплачує вартості ліцензії чи не забирає оформлену ліцензію, то можливо скасування рішення про її видачу.

За видачу ліцензії справляється разова плата в розмірі одного прожиткового мінімуму, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом.

Переоформлення ліцензії є безоплатним.

Плата за видачу ліцензії вноситься ліцензіатом у строк не пізніше десяти робочих днів з дня оприлюднення на порталі електронних сервісів рішення про видачу ліцензії.

Документом, що підтверджує внесення плати за видачу ліцензії, є копія квитанції, виданої банком, копія платіжного доручення з відміткою банку, квитанція з платіжного терміналу, квитанція (чек) з поштового відділення зв'язку.

Витрати, пов'язані з придбанням ліцензії, в податковому обліку включаються до складу витрат суб'єкта підприємницької діяльності. У фінансовому обліку такі витрати відносяться до витрат майбутніх періодів і враховуються за дебетом рахунка 39 «Витрати майбутніх періодів». Протягом строку дії ліцензії її вартість рівномірно амортизується (списується) на витрати періоду.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних засад обліку і аудиту господарської діяльності автотранспортного підприємства ТОВ «Автогруп плюс» дозволило зробити наступні висновки:

1. ТОВ «Автогруп Плюс» діє, керуючись законодавством України, та має всі права і відповідає за своїми зобов'язаннями відповідно до чинного законодавства України, та є підприємством, яке здійснює виробничу та комерційну діяльність, та має своєю метою одержання прибутку від своєї діяльності. Товариство діє на підставі самоврядування, господарської самостійності, є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, власний розрахунковий, гривневий, валютний та інші рахунки в банках, печатку зі своїм найменуванням, фірмовий знак, штампи, товарний знак, знак на послуги.

2. Аналіз плану перевезень вантажів показує, що підприємство має 2 марки автомобілів. Основними товарами, які перевозять ці автомобілі, є плити, автомобілі, підстилка та різноманітні блоки. Попит на ці матеріали зріс за рахунок будівництва, а також сезонного ремонту доріг, також можна зробити висновок, що всі показники, за винятком середньої швидкості та тривалості вантажного шляху, позитивно вплинули на виконання перевезень. план парку в цілому. Таким чином, це сприяло зростанню аналізованого індексу.

3. Загальний порядок ліцензування в Україні визначено Законом України «Про ліцензування підприємницької діяльності». За ним, види діяльності, які підлягають ліцензуванню, включають пасажирські перевезення та міжнародні пасажирські перевезення. За бажанням пасажирів можна перевезти на таксі, автобусі або автомобілі. За видачу справляється одноразова екзистенційна плата, розмір якої визначається одним прожитковим мінімумом, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом. Витрати, пов'язані з придбанням ліцензії, включаються до складу витрат суб'єкта господарювання. У

фінансовому обліку такі витрати включаються до складу витрат майбутніх періодів і вираховуються з рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів». Протягом строку дії ліцензії її вартість рівномірно амортизується (списується) на витрати періоду.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АВТОГРУП ПЛЮС»

2.1 Особливості документування перевезень на автотранспортних підприємствах

ТОВ «Автогруп плюс» оформлює документально перевезення автомобільним транспортом Інструкцією про порядок виготовлення, зберігання, використання єдиної первинної транспортної документації для перевезень вантажів автомобільним транспортом і обліку транспортної роботи, яка [9], яка вже втратила чинність та не є обов'язковою для юридичних і фізичних осіб.

Автомобільні перевезення (Рис. 2.1) для потреб ведення бухгалтерського обліку класифікуються:

- у межах міста;
- приміські;
- міжміські;
- міжнародні.

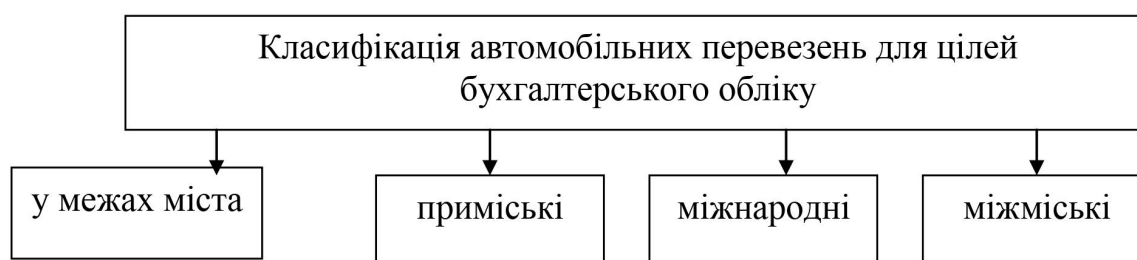

Рис. 2.1. Класифікація автомобільних перевезень для цілей бухгалтерського обліку

Для ведення бухгалтерського обліку слід розрізняти такі поняття:

Перевізник — юридична або фізична особа, яка виконує перевезення вантажів автомобільним транспортом на комерційній основі (тобто за плату), і

цей вид діяльності для неї не може бути єдиним, або одним із інших, або для власних потреб.

Замовник автотранспорту - юридична або фізична особа, для якої на її замовлення виконуються транспортні послуги.

Вантажовідправник - юридична або фізична особа, яка надає перевізнику вантаж для перевезення автомобільним транспортом.

Вантажоодержувач - юридична або фізична особа, яка здійснює приймання вантажу, доставленого автомобільним транспортом.

Для первинного обліку перевезених вантажів і транспортної роботи автомобільного транспорту підставою для списання ТМЦ у відправника вантажу і оприбуткування їх у одержувача, а також для виконання розрахунків між перевізником і замовником автомобільного транспорту використовуються такі документи:

- подорожній лист вантажного автомобіля в міжнародному сполученні — типова форма № 1 (міжнародна);
- подорожній лист вантажного автомобіля — типова форма № 2;
- подорожній лист службового легкового автомобіля — типова форма № 3;
- товарно-транспортна накладна - типова форма № 1-ТН;
- талон замовника - типова форма № 1-ТЗ (використовується під час роботи автомобіля при погодинній формі оплати послуг). Оскільки приведений перелік типових форм є бланками суворої звітності, необхідно їх виготовляти з нумерацією, забезпечити облік їх отримання і зберігання та використання як бланків суворої звітності, вести журнал реєстрації виданих бланків.

Перевізники, які експлуатують автомобілі, зобов'язані при випуску автомобіля на лінію видавати водієві оформлений подорожній лист відповідної типової форми під розписку.

Типова форма № 1 (міжнародна) видається і діє на строк відрядження автомобіля та водія для виконання перевезення вантажу в міжнародному сполученні.

Типові форми № 2, № 3 видаються тільки на один робочий день (зміну) за умови здачі водієм подорожнього листа за попередній робочий день. На більший строк подорожній лист видається у випадках, коли водій виконує перевезення вантажу у міжміському сполученні понад одну добу згідно з наказом перевізника. Експлуатацію автомобіля без подорожнього листа заборонено.

Товарно-транспортна накладна типової форми № 1-ТН - це єдиний первинний документ, який є підставою для списання ТМЦ у вантажовідправника і оприбуткування їх у вантажоодержувача при перевезенні вантажів у межах України, а також для їх складського, оперативного і бухгалтерського обліку. Вона відправляється вантажовідправником на кожне перевезення автомобілем і для кожного вантажоодержувача окремо. Накладна виписується в 4-х примірниках. Перший примірник залишається у вантажовідправника і є підставою для списання ТМЦ. Другий примірник водій здає вантажоодержувачу - він є підставою для оприбуткування ТМЦ. Третій і четвертий примірники, завірені підписом і печатками вантажоодержувача, водій передає замовнику автотранспорту для оплати за виконане перевезення. Четвертий додається до подорожнього листа і є підставою для обліку транспортної роботи та нарахування заробітної плати водієві.

При транспортуванні вантажу власним транспортом достатньо виписати три примірники товарно-транспортної накладної. Перший примірник залишається у вантажовідправника і є підставою для списання ТМЦ. Другий примірник водій здає вантажоодержувачу - він є підставою для оприбуткування ТМЦ. Третій додається до подорожнього листа і є підставою для обліку транспортної роботи та нарахування заробітної плати водієві.

При перевезенні однорідних вантажів від вантажовідправника на одну й ту саму відстань допускається оформлення однієї товарно-транспортної накладної на весь обсяг вантажу, перевезеного автомобілем за зміну. При цьому оформлення проміжних ходок здійснюється з видачею відправником водієві автомобіля талона на кожне окреме перевезення (ходку).

Перевезення вантажним автомобілем власних речей громадян на їх замовлення здійснюється за подорожнім листом з доданими квитанціями до прибуткового касового ордера про оплату послуг.

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» [10] і П(С)БО 7 «Основні засоби» [11] витрати, пов'язані з транспортуванням, включаються до вартості ТМЦ. Відповідно до цієї норми до початкової вартості необоротних активів (рах. 10, 11, 12) і вартості запасів (рах. 2-го класу) включаються витрати по перевезенню до місця їх зберігання, використання. Крім того, можливий варіант (на вибір підприємства) — транспортні витрати обліковуються на окремому субрахунку, який відкривається до субрахунків 2-го класу, наприклад, 20 рахунка, і списуються на підставі, визначеній у додатку до П(С)БО 9 «Запаси», як транспортно-заготівельні витрати. При розділенні обліку транспортно-заготівельних витрат, понесених при транспортуванні товарів, рахунок 28 використовується як субрахунок 289.

У тих випадках, коли в ТТН у розділі «Відомості про вантаж» немає можливості перелічити усі назви і характеристики відпущених товарно-матеріальних цінностей, до товарно-транспортної накладної як товарний розділ повинні прикладатися як невід'ємна частина спеціалізовані форми (товарна накладна та інші форми), затверджені в установленому порядку, за якими проводиться списування товарно-матеріальних цінностей у вантажовідправника і оприбуткування їх у вантажоодержувача, а також ведеться складський, оперативний і бухгалтерський облік.

У цих випадках графи 1, 2, 4, 5, 6 і 7 розділу «Відомості про вантаж» товарно-транспортної накладної не заповнюються. У вільних рядках граф записуються назви спеціалізованих форм, номери і дати їх виписки.

Перевізники в процесі експлуатації автомобілів, що перебувають на їхньому балансі, несуть витрати, які включають:

- основну і додаткову заробітну плату;
- відрахування на соціальне страхування;
- витрати на ПММ за встановленими нормами;

- витрати та інші експлуатаційні витрати;
- резерв, що нараховується на знос і ремонт автомобільних шин;
- витрати на ремонт і технічне обслуговування машин;
- витрати на технічний огляд автомобілів;
- знос транспортних засобів;
- витрати на службові відрядження водіїв при перевезенні вантажів.

2.2 Облік наявності та руху автотранспортних засобів

Підгрунття виробничої бази автотранспортного підприємства ТОВ «Автогруп Плюс» становлять: вантажні автомобілі, легкові автомобілі, спеціальні автомобілі, автобуси, причепа й напівпричепа тощо. До окремої категорії службових легкових автомобілів належать легкові автомобілі і автобуси, що перебувають на балансі юридичних осіб і використовуються для задоволення власних потреб (службових поїздок) або для транспортного обслуговування інших юридичних осіб на комерційних засадах.

Автотранспортні засоби зазвичай належать до окремої групи основних засобів, що зумовлює відповідну організацію їхнього обліку. При цьому одиницею обліку є об'єкт основних засобів із необхідними предметами комплектації: окремі агрегати (шасі, кузов, двигун), автошини, акумулятор, комплект інструментів тощо. Крім того, здійснюють облік рухомого складу за окремими моделями автотранспорту. Всі об'єкти підлягають реєстрації в та нумерації інвентарними номерами під час передання їх в експлуатацію [13].

Первинна вартість придбаного об'єкта складається з таких витрат: суми, що сплачують постачальникам активів і підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків); реєстраційні збори, державне мито й аналогічні платежі, що здійснюють у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству); витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; витрати на установку, монтаж, налагодження основних

засобів; інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані й одержання первинно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, включають до складу витрат.

Первинна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта. Первинна вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів.

Витрати на сплату відсотків за користування кредитом не включають до первинної вартості основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок позикового капіталу.

На кожен об'єкт автотранспорту, що надходить на підприємство ТОВ «Автогруп Плюс» у складі основних засобів, оформлюють Акт приймання — передання (внутрішнього переміщення) основних засобів (форма ОЗ-1). На підставі цього документа здійснюють також переміщення автотранспортних об'єктів між підрозділами підприємства.

Аналітичний облік ведуть за кожним об'єктом автотранспорту в експлуатації згідно з Інвентарною карткою обліку основних засобів (форма ОЗ-6). Інвентарні картки реєструють в описах інвентарних карток з обліку основних засобів (форма ОЗ-7), записи в яких здійснюють за видами об'єктів.

Синтетичний облік ведуть на субрахунку 105 «Транспортні засоби» рахунка 10 «Основні засоби».

Для нарахування амортизації (зносу) автотранспортних засобів підприємство може використовувати один із методів обліку: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий, за нормами податкового обліку.

Амортизовану вартість визначають за формулою:

$$V_a = V_{\text{п}} - V_{\text{л}}$$

де V_a — амортизована вартість, $V_{\text{п}}$ — первинна вартість, $V_{\text{л}}$ — ліквідаційна вартість [6].

Наприклад : Підприємство ТОВ «Автогруп Плюс» придбало вантажівку за 96 000 грн (у тому числі ПДВ — 16 000 грн). За доставку було сплачено 3600 грн (у тому числі ПДВ — 600 грн). Вартість страхування ризиків під час доставки — 2450 грн. Вартість реєстрації автомобіля — 1550 грн. Транспортний податок — 530 грн. Суму амортизації розрахуємо прямолінійним методом, з огляду на термін корисного використання автомобіля 5 років. При цьому ліквідаційна вартість автомобіля дорівнює нулю.

Сума річної амортизації: $(80\,000 + 3000 + 2450 + 1550) : 5 = 87\,000 : 5 = 17\,400$ грн.

Місячна сума амортизації: $17\,400 : 12 = 1450$ грн.

У таблиці 2.1 наведено операції ТОВ «Автогруп Плюс» з придбання автомобіля за плату:

Таблиця 2.1

Облік придбання автомобіля за плату на ТОВ «Автогруп Плюс»

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1.	Оплачено вартість автомобіля й доставки із ПДВ	371	311	99 600
2.	Нараховано податковий кредит із ПДВ	641	644	16 600
3.	Відображено вартість отриманого автомобіля	152	371	80 000
4.	Зараховано суму податкового кредиту	644	371	16 600
5.	Сплачено страхування ризиків під час доставки	655	311	2450
6.	Сплачено вартість реєстрації автомобіля	685	311	1550
7.	Вартість реєстрації й доставки віднесено до вартості автомобіля	152	685	4550
8.	До вартості автомобіля віднесено страхування ризиків	152	655	2450

Продовж.табл.2.1

9.	Нараховано транспортний податок (за рахунок витрат)	92	641	530
10.	Сплачено транспортний податок	641	311	530
11.	Автомобіль введено в експлуатацію	105	152	87 000
12.	Списано на фінансові результати адміністративні витрати	791	92	530
13.	Нараховано знос (амортизацію) автомобіля	91	131	1450

Для визначення непридатності транспортного засобу до експлуатації, неможливості й неефективності проведення його ремонту, а також оформлення необхідної документації для його списання на підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс» наказом керівника створюють постійно діючу комісію у складі: головного інженера або заступника керівника підприємства, головного бухгалтера, особи, на яку покладено відповідальність за зберігання об'єктів, інших відповідальних посадовців.

Ліквідацію автотранспортних засобів оформляють Актом на списання автотранспортних засобів (форма ОЗ-4), в якому вказують реквізити: назви об'єкта; його інвентарний номер; відомості, що характеризують цей об'єкт; рік виготовлення; дату надходження на підприємство; місце експлуатації, дату введення в експлуатацію; первинну вартість об'єкта; пробіг; термін експлуатації; кількість проведених капітальних ремонтів та вартість їх ; причини ліквідації, суму зносу об'єкта; витрати, пов'язані з ліквідацією; доходи від ліквідації (вартість запасних частин, агрегатів, матеріалів, що мають оприбутковуватися після списання). Акт складають у двох примірниках. Його підписують члени комісії, затвердженої наказом керівника підприємства.

У таблицях 2.2 і 2.3 наведено операції ТОВ «Автогруп Плюс» зі списання автомобіля в разі ліквідації або обміну на неподібний об'єкт.

Таблиця 2.2

Облік списання автотранспортного засоба в разі списання

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1.	Списано суму зносу автомобіля, що ліквідується	131	105	3800

Продовж.табл.2.2

2.	Списано залишкову вартість автомобіля, що ліквідується	976	105	200
3.	Зменшено податковий кредит із ПДВ на недоамортизовану частину автомобіля (методом «сторно»)	/641/	/644/	/40/
		976	644	40
4.	Списано витрати з ліквідації об'єкта	976	65, 66	100
5.	Оприбутковано запчастини від ліквідації об'єкта	207	746	800
6.	Списано на фінансовий результат доходи від ліквідації автомобіля	746	793	800
7.	Списано на фінансовий результат втрати від ліквідації автомобіля	793	976	340

Таблиця 2.3

Облік списання автомобіля на ТОВ «Автогруп Плюс» за договором обміну

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1.	Передано автомобіль за договором обміну	377	742	27 000
2.	Нараховано податкове зобов'язання із ПДВ	742	641	4500
3.	Списано суму зносу автомобіля	131	105	19 000
4.	Списано залишкову вартість автомобіля	972	105	21 000
5.	Списано на результати дохід від обміну автомобіля	742	793	22 500
6.	Списано на результати залишкову вартість автомобіля	793	972	21 000
7.	Отримано товарів в обмін на автомобіль	281	631	22 500
8.	Відображено податковий кредит із ПДВ	641	631	4500
9.	Проведено залік за договором обміну	631	377	27 000

Основним первинним документом, за яким обліковують роботу автомобілів, є подорожній лист. Згідно з даними подорожнього листа вантажного автомобіля (легкового автомобіля, автобуса) здійснюють облік виконаної роботи з перевезення вантажів (пасажирів); витрат пального; нарахування заробітної плати водіям та іншим працівникам, які виконують автотранспортні роботи; розрахунків із замовниками.

У процесі автотранспортних перевезень використовують такі подорожні листи:

- вантажного автомобіля у міжнародному сполученні форма № 1 (міжнародна) видається на час відрядження автомобіля та водія для перевезення вантажу в міжнародному сполученні;

- вантажного автомобіля, чинного в у межах України - форма № 2 ;
- службового легкового автомобіля - форма № 3;
- перевезення пасажирів автобусами — форми 1-АП і 2-АП.

Подорожній лист легкового автомобіля видають на ТОВ «Автогруп Плюс», так і на підприємствах й організаціях, які надають службові легкові автомобілі для транспортного обслуговування юридичних осіб на комерційних засадах або використовують їх у службових поїздках для власних потреб, а також підприємства, на замовлення яких здійснюють транспортне обслуговування службовими легковими автомобілями [8].

Оскільки типові форми подорожніх листів уже не діють, а нових типових форм немає, то фахівці Мінінфраструктури у листі від 23.04.2013 р. №4492/25/10-13 зауважили, що з 16.04.2013 р. використання типової форми подорожнього листа легкового авто не є обов'язковим. Водночас, зважаючи, що витрати, в тому числі й у разі списання ПММ, мають бути підтверджені належним чином оформленими первинними документами, підприємства можуть самостійно затвердити відповідні форми документів, за допомогою яких здійснюватиметься облік та списання ПММ. Ці форми мають відповідати вимогам чинного законодавства щодо оформлення первинних документів та мати всі обов'язкові реквізити, передбачені п. 2 ст. 9 Закону про бух облік [14] та п. 2.4 Положення №88 [15].

Подорожні листи форм № 2 і № 3 видають, як правило, на один робочий день (зміну) після обов'язкової здачі подорожнього листа за минулий робочий день.

Подорожній лист виписують на підставі замовлення відповідальної особи за виконання робіт і видають водію щоденно диспетчери перед виїздом із гаражу. По завершенні роботи (робочого дня) водій повертає його диспетчерові.

Перед виданням подорожній лист реєструють у диспетчерському журналі за такими реквізитами: реквізити автопідприємства, дата видачі і номер подорожнього листа, прізвище та ініціали водія, його підпис при одержанні подорожнього листа, дата повернення подорожнього листа, підпис відповідальної особи. Бланки подорожніх листів є бланками суворої звітності. Бухгалтерія видає подорожні листи працівникам відділу експлуатації під звіт і списує у видаток згідно до реєстрів, складених за даними журналу обліку руху подорожніх листів (форма авто-10). У журналі записують кожний подорожній лист, виданий водієві, і контролюють повернення подорожнього листа диспетчерові. Під час видачі подорожнього листа диспетчер обов'язково перевіряє за журналом здачу водієм попереднього листа, що фіксує своїм підписом. Журнал відкривають на кожен рік, усі подорожні листи в ньому, починаючи від початку року, нумерують.

Заповнення подорожнього листа до видачі його водієві здійснює диспетчер, а безпосередньо на лінії — вантажовідправник і вантажоотримувач. На лицьовому боці подорожнього листа зазначають прізвище водія і працівників, що супроводжають машину, найменування вантажу, місце його отримання і доставки, масу вантажу, час виїзду із гаража. Механік має оглянути машину перед її виходом на лінію, у подорожньому листі засвідчити її технічну справність; водій має розписатися у прийнятті справної машини. Час виїзду і повернення у подорожньому листі фіксує диспетчер і підтверджує своїм підписом. При поверненні до гаража водій передає машину механікові. В частині фактичного виконання виробничого завдання записи в листі робить диспетчер - за кожною поїздкою вантажного автомобіля зазначають час і номер товарно-транспортної накладної, в якій оформлено відправку вантажу. Відображають також простої на лінії із зазначенням причин. В окремому розділі подорожнього листа відображають рух палива: його залишок під час виїзду, кількість виданого за день та залишок при заїзді до гаража і здачі автомобіля.

У разі міжнародних перевезень вантажів подорожні листи оформлюють відповідальні особи перевізника.

На маршруті руху відповідні показники заповнюють:

- водій - на підставі товарно-транспортної накладної: найменування вантажовідправника, адресу (місто) відправлення вантажу, адресу (місто) призначення вантажу, номери й дати оформлення товарно-транспортної накладної, найменування перевезеного вантажу, відповідно його загальну кількість зокрема й іноземною територією. Після виконання перевезень ці записи засвідчує підписом власник вантажу;

- митні органи - відзначають проходження автомобілем контрольно-диспетчерських пунктів і проведення контролю у цих пунктах (проставляють штамп встановленої форми й роблять запис на лицьовому та зворотному боці подорожнього листа стосовно дати здійснення контролю (число, місяць, рік) і часу (година, хвилина);

- відповідальна особа перевізника - на підставі переданих товарно-транспортних накладних перевіряє достовірність даних про виконання завдання, що засвідчує власним підписом.

Для здійснення контролю за використанням вантажних автомобілів на кожен із них оформлюють Картку обліку роботи вантажного автомобіля, яка є накопичувальним регістром про роботу автомобіля за звітний місяць, рух палива й дані про його витрати за нормами і фактично. У картках також можна зазначати суму нарахованої заробітної плати. Записи у картці здійснює диспетчер на підставі даних подорожніх листів.

На підставі карток обліку роботи вантажного автомобіля для узагальнення даних про роботу автотранспорту по підприємству загалом складають Зведену відомість обліку роботи вантажних автомобілів. Відомість складають за марками автомобілів. У ній відображають ступінь використання вантажних автомобілів у роботі, обсяг виконаної роботи, простої невиробничого характеру, витрати пального за нормою і фактично. Дані зведеної відомості використовують для списання пального, складання звітності,

аналізу використання транспорту та здійснення контролю за виконанням плану автоперевезень.

2.3 Облік запасних частин та автомобільних шин

Особливе місце в складі виробничих запасів автотранспортних підприємств, таких, як ТОВ «Автогруп Плюс» належить запасним частинам, а також автомобільним шинам у запасі й обороті.

Запасні частини - окремі деталі, вузли, агрегати транспортних засобів, призначені для заміни зношених частин об'єктів під час технічного обслуговування та ремонту їх [16].

Приймання нових запасних частин і автомобільних шин на склад здійснюють на підставі супровідних документів, виписаних організацією-постачальником: товарно-транспортною накладною, специфікації тощо.

Кожному агрегату, який надійшов на підприємство, присвоюють номенклатурний номер (штрих-код). Під цим номером в оперативному порядку ведуть Картку обліку оборотного агрегату, в якій відображають усі дані руху агрегату (надходження, встановлення на автомобіль, зняття з автомобіля, передання в ремонт, повернення з ремонту тощо).

Аналітичний облік запасних частин на складах ТОВ «Автогруп Плюс» здійснюють за місцями зберігання (матеріально відповідальними особами), однорідними групами (механічна група, електрична група тощо), марками автомобілей та номенклатурними номерами (штрих-кодами). Аналітичний облік обладнання, двигунів, вузлів та агрегатів обмінного фонду ведуть за такими групами: придатні до експлуатації (нові й відремонтовані); підлягають ремонту; перебувають у ремонті; непридатні до експлуатації. Облік руху оборотних агрегатів здійснює технік у спеціальних картках обліку, що містять такі реквізити: дати надходження і вибуття, назву агрегату, його номенклатурний (штрих-код) і заводський номери, пробіг, проведені види ремонту, звідки надійшов і кому виданий агрегат.

За наявності обмінного фонду запасних частин видачу їх зі складу для технічного обслуговування і ремонтів автомобілів проводять в обмін на зняті з автомобілів. Непридатні запасні частини, що прийняті в обмін на видані із обмінного фонду складу, зберігаються окремо, по завершенні місяця їх списують і оприбутковують як брухт. Запасні частини, що потребують ремонту, передають до ремонтного цеху за накладними, а після ремонту повертають на склад і використовують як обмінний фонд.

Облік запасних частин ведуть за такими цінами:

- нові та зняті з автомобілів, але придатні для експлуатації - за діючими цінами придбання;
- відремонтовані - в розмірі 50 % діючої ціни придбання;
- які потребують ремонту - у розмірі 25 % діючої ціни придбання;
- непридатні до експлуатації - за ціною брухту або можливого використання.

Непридатні для експлуатації агрегати після списання їх у встановленому порядку розбирають на запасні частини, які оприбутковують на складі. Облікову картку списаного агрегату не анулюють, а продовжують використовувати під тим самим номером для обліку агрегату, що надійшов замість списаного.

Облік автомобільних шин зазвичай здійснюють у комплектах, до яких належать покришки (зокрема безкамерні), камери та обвідні стрічки.

Автомобільні шини, встановлені на колесах та наявні у запасі при автомобілі, включають до його первинної вартості й обліковують у складі основних засобів. Автомобільні шини, акумулятори й запасні частини, що перебувають на складі, не можуть самостійно виконувати жодних функцій або робіт, тому їх не включають до складу основних засобів (за винятком, коли вони надходять у комплекті нового автомобіля) незалежно від ціни їх придбання й обліковують у складі оборотних засобів - виробничих запасів.

Аналітичний облік автомобільних шин на складах ведуть за місяцями зберігання (матеріально відповідальні особи) й за окремими групами: шини

нові; шини, що були в експлуатації, але придатні для подальшої експлуатації; шини, відремонтовані або відновлені методом накладання нового протектора; шини, що були в експлуатації й підлягають ремонту або відновленню; шини, не придатні для подальшої експлуатації. Усередині кожної групи облік ведуть за окремими деталями (покришки, камери), а також за кількістю, розмірами (марками), моделями, сортами, цінами, заводськими номерами.

Відпуск зі складу автомобільних шин у разі заміни проводять за обов'язкової здачі шини, знятої з автомобіля. Оприбуткування знятої шини здійснюють на підставі накладної, а видачу нової шини - на підставі вимоги.

Оперативний облік автомобільних шин в експлуатації й ремонті здійснюють у Картках обліку роботи шин. У Картці обліку роботи шин вказують: назву підприємства — виробника шин; її технічний стан; марку й модель автомобіля, на якому шину використовують; дату монтажу й демонтажу шини; її попередній пробіг на іншому автомобілі, пробіг у тис. км від початку експлуатації. Картку доцільно оформлювати на кожну шину. Картка є підставою для висування претензії заводам - виробникам та шиноремонтним заводам у випадках, коли шини не витримали гарантійного пробігу; нарахування резерву на ремонт шин; списання у зв'язку із їхнім зносом; нарахування премій водіям за перепробіг шин; визначення й відшкодування водіями сум втрат від недопробігу шин через їхню вину. Заповнені Картки обліку роботи шин зберігають за номерами автомобілів і закривають в разі списання шин в утиль, де вказують результати огляду й висновки комісії стосовно непридатності шин до подальшої експлуатації або ремонту, а також під час передання для відновлювального ремонту із посиланням на документ про прийняття на ремонт.

Заміна зношеної шини, що вибула через непридатність її для подальшої експлуатації, відбувається лише за умови здачі її на склад. Заміну зношеної шини, а також її ремонт в процесі експлуатації здійснюють за рахунок резерву на ремонт автомобільних шин, який щомісяця нараховують за рахунок виробничих витрат. Для визначення розміру нарахування зносу шин на

автомобіль кожної марки, норму витрат на 1000 км пробігу треба помножити на кількість коліс на автомобілі (без запасного). Отриману суму слід помножити на місячний фактичний пробіг автомобіля у кілометрах згідно зі зведеною відомістю і поділити на 1000.

Облік нарахування (резервування) сум на відновлення зносу та ремонт автомобільних шин здійснюють на окремому субрахунку рахунка 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів».

За кредитом рахунка 47 відображають нарахування резерву, а за дебетом вартість шин у разі замін їх на зношені, а також усі витрати, пов'язані з ремонтом шин. При цьому кредитують рахунки, з яких здійснюють ці витрати. Шини, зняті з автомобілів через непридатність для подальшої експлуатації, але придатні для поновлення і ремонту, оприбутковують за дебетом рахунка 20 і кредитом рахунка 47. При цьому оприбуткування їх здійснюють за такими цінами: за діаметра ободу до 17 дм - 2 грн, за діаметра ободу від 17 дм до 20 дм - 5 грн, за діаметра ободу понад 20 дм - 17 грн.

При списанні шин із виробничими дефектами і пробігом нижче гарантійних норм донараховану суму резервів відносять за рахунок постачальника.

Якщо на підприємстві нарахування резерву на відновлення зносу й ремонт шин не передбачено, відповідні витрати відносять безпосередньо до виробничих витрат діяльності й на собівартість продукції.

Інвентаризації запасних частин і агрегатів проводять у розрізі таких ознак: нові; зняті з автомобілів або причепів і придатні для використання; що потребують ремонту; відремонтовані; непридатні, що підлягають здачі в металобрухт. В інвентаризаційному описі вказують номенклатурний номер деталей або агрегатів. Під час інвентаризації шин в описах вказую їхній серійний (заводський) номер із включенням усіх літерних і цифрових позначень.

Синтетичний облік наявності та руху придбаних і виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, що використовуються для

проведення ремонтів і замін зношених частин автотранспортних засобів, інструментів, а також автомобільних шин у запасі та в обороті, здійснюють на субрахунку 207 «Запасні частини» рахунку 20 «Виробничі запаси». На цьому ж субрахунку обліковують обмінний фонд устаткування, двигунів, вузлів, агрегатів, створюваний у ремонтних підрозділах підприємства [17].

У таблиці 2.4 наведено операції ТОВ «Автогруп Плюс», пов'язані із обігом запасних частин і автомобільних шин:

Таблиця 2.4

Облік руху запасних частин і автомобільних шин

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1.	Отримано від постачальника запасні частини (шини)	207	631	9000
2.	Нараховано податковий кредит із ПДВ	641	631	1800
3.	Запасні частини, використані для ремонту автомашин	23	207	5000
4.	Проведені відрахування до резерву на відновлення шин	23	47	800
5.	Пред'явлена претензія постачальникові за неякісні шини	374	47	200
6.	Списано вартість ремонту шини	47	631	300
7.	Списано вартість шин, встановлених замість зношених	47	207	500
8.	Передача шин в експлуатацію	207	207	900

2.4 Облік паливно-мастильних матеріалів на ТОВ «Автогруп Плюс»

Одним із основних елементів витрат автотранспорту є вартість паливно-мастильних матеріалів для надання автотранспортних послуг.

Під час надходження паливно-мастильних матеріалів на склад або до паливно-роздавальної колонки матеріально відповідальна особа - заправник (комірник) має оприбуткувати нафтопродукти, що надійшли зі складанням первинного документа (прибуткового ордеру тощо) і зробити необхідні записи в Журналі обліку нафтопродуктів із зазначенням дати надходження матеріалів, номера цистерни, номерів квитанції й товарно-транспортної накладної постачальника. Сторінки журналу мають бути прошнуровані, пронумеровані, скріплені підписами посадових осіб і печаткою підприємства.

Для обліку видачі палива зі складу використовують лімітно-заправочні відомості, які відкривають на місяць для кожного автомобіля. Відпуск палива водіям здійснює заправник у межах ліміту, встановленого на місяць.

Кількість фактично виданого водіям палива фіксують у двох документах: у Відомості обліку видачі нафтопродуктів і в Подорожньому листі водія. У Відомості обліку видачі нафтопродуктів заправник зазначає дату, номер подорожнього листа, прізвище водія і кількість відпущеного палива за марками. Водій підтверджує отримання палива своїм підписом. Заправник записує відпущене паливо до подорожнього листа і ставить у ньому свій підпис. Паливо, відпущене на заправку автомобіля, розглядають як внутрішнє переміщення від однієї матеріально відповідальної особи (заправника) до іншої (водія). На підставі цих документів і в такому самому порядку відображають рух талонів на паливо. При цьому складають окрему Відомість обліку видачі нафтопродуктів. Не використані талони, раніше отримані водієм, повертаються, про що у подорожньому листі роблять відповідний запис.

На підставі первинних документів, за якими на підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс» здійснюють приймання і відпуск нафтопродуктів, матеріально відповідальна особа (заправник, комірник) складає Звіт про рух нафтопродуктів, який разом із первинними документами подає до бухгалтерії. Це слугує підставою для відображення в облікові руху нафтопродуктів. При складанні звіту враховуються затверджені норми втрат нафтопродуктів у вагових одиницях на 1 м^2 поверхні випаровування резервуарних місткостей та в кілограмах до кількості руху нафтопродуктів в осінньо-зимовий або весняно-літній період залежно від значення октанового числа палива та кліматичної зони. Втрати нафтопродуктів під час зачищення резервуарів і технологічних нафтопродуктопроводів списують за окремими актами, що складають на кожен випадок зачищення.

При виїзді з підприємства і після повернення водій надає подорожній лист, в якому механік (чи інша уповноважена особа) проставляє дані пробігу

автомобіля за спідометром, а також залишки палива у баках автомобіля під час виїзду й при поверненні. Ці показники фіксують у диспетчерському журналі.

Фактичні витрати палива за кожним подорожнім листом встановлюють за розрахунком: до залишку палива у баках автомобіля на початок зміни додають кількість палива, отриманого в натурі або за талонами, і віднімають залишок його у баках на кінець зміни. Фактичні витрати за кожним подорожнім листом зіставляють із витратами, розрахованими за нормами, й визначають економію або перевитрати палива за кожною маркою.

Списання паливно-мастильних матеріалів із підзвіту водія здійснюють з урахуванням чинних норм витрат їх. При цьому зважають на суттєві особливості експлуатації автотранспортних засобів. Для автомобілів норми встановлюють з урахуванням таких чинників: базова норма на пробіг (на 100 км); на поїздку із вантажем (враховують збільшення витрат палива через особливості маневрування, наявність операцій із завантаження та розвантаження); на одну тону спорядженої маси (враховують додаткові витрати палива при зміні спорядженої маси автомобіля, причепа або напівпричепа); на виконання транспортної роботи (враховують додаткові витрати палива під час руху автомобіля з вантажем); на пробіг у разі виконання спеціальної роботи (на 100 км); на роботу спеціального обладнання, встановленого на автомобілі (на годину або виконану операцію); на роботу незалежного обігрівача. Крім того, враховують особливості дорожніх умов руху (збільшення витрат палива в зимовий період експлуатації, у гірській місцевості), виду палива, терміну експлуатації автотранспортного засобу тощо.

Придбання паливно-мастильних матеріалів у дорозі на сторонніх АЗС відображають в авансовому звіті водія. До авансового звіту додають документи, що підтверджують придбання цих матеріалів (чек РРО АЗС, товарний чек, розрахункову квитанцію, а також податкову накладну, якщо сума в чеку перевищує 20 грн). У подорожньому листі також має бути позначка АЗС про кількість виданого палива.

Водій упродовж трьох робочих днів після повернення із відрядження зобов'язаний відзвітувати за авансовим звітом про витрату одержаних у касі підзвітних сум. Підставою для списання паливно-мастильних матеріалів є подорожній лист автомобіля.

Облік талонів на нафтопродукти здійснює призначена керівником матеріально відповідальна особа у Книзі обліку талонів на нафтопродукти. Книга має бути пронумерована, прошнурована, підписана керівником і головним бухгалтером підприємства і затверджена печаткою. Записи в ній здійснюють щоденно за даними документів на оприбуткування і списання талонів на нафтопродукти. Оприбуткування талонів фіксують у книзі на підставі накладних на відпуск матеріальних цінностей (талонів на нафтопродукти). Списання талонів проводять згідно із видатковими ордерами (накладними). Видатковий ордер оформлюють на кожного водія, який отримує талони на нафтопродукти в підзвіт. Він містить такі обов'язкові реквізити: прізвище, ім'я, по батькові особи, яка отримує талони, номінал одного талону, загальну суму отриманих талонів, підписи матеріально відповідальної особи та водія. За даними прибуткових і видаткових документів матеріально відповідальна особа складає під копірувальний папір 2 примірники Звіту про рух талонів, один примірник передає до бухгалтерії підприємства разом із первинними документами.

Підставою для списання палива є Відомість обліку видачі нафтопродуктів і подорожній лист. На кожне 1 число місяця здійснюють інвентаризацію залишків палива у баках автомобіля з оформленням інвентаризаційного опису.

Після того, як даних одержаних реєстрів звірено, складають дві картки: Картку обліку витрачання палива автомобілем та Особову картку водія.

Першу картку відкривають на кожний транспортний засіб. У ній указують фактичну й нормативну витрату палива за кожним подорожнім листом (економія чи перевитрата).

В Особовій картці водія відображають облік фактичного і нормативного витрачання палива за кожним подорожнім листом і підсумовують результати роботи за місяць (економія чи перевитрата), що слугує підставою для нарахування премій за економію чи утримань вартості перевитраченого палива. Вартість перевитрат палива списують за рахунок водія (якщо доведено його вину) або за рахунок підприємства (якщо вину водія не доведено).

На підставі підсумкових даних карток обліку витрат палива автомобілем технік з обліку паливно-мастильних матеріалів складає за кожним видом палива Зведену відомість обліку витрат паливно-мастильних матеріалів за автомобілями за місяць, яку затверджує головний інженер підприємства і передає до бухгалтерії. Відомість треба звірити з даними про залишки палива в актах зняття залишків палива в баках автомобілів, а також із даними про фактичне отримання палива водіями і даними звітів матеріально відповідальних осіб (заправників) за поточний місяць. Після цього за відомістю проводять списання на витрати виробництва палива, що перебуває у баках транспортних засобів.

На підставі актів інвентаризації залишків та звітів про рух палива технік з обліку паливно-мастильних матеріалів складає звіт про витрати палива за місяць, в якому відображає рух палива за видами, фактичні витрати палива за видами, фактичні витрати палива та результат (економія або перевитрати) проти встановлених норм. Перевитрати палива водіями за рішенням керівника підприємства відносять до відшкодування матеріально відповідальною особою або на витрати діяльності.

Заправку і дозаправку автомобілів мастилами здійснюють, як правило, під час проведення технічного обслуговування автотранспорту

Облік наявності й руху паливно-мастильних матеріалів, призначених для експлуатації транспортних засобів та інших виробничих потреб, здійснюють на субрахунку 203 «Паливо». На цьому рахунку також обліковують оплачені талони на нафтопродукти і газ.

Запропоновано, аналітичний облік паливно-мастильних матеріалів ведуть за кожним субрахунком за їхніми видами (марками), місцями зберігання й матеріально відповідальними особами:

- 2031 «Нафтопродукти на складі» - облікується наявність і рух усіх видів нафтопродуктів, що перебувають на нафтоскладах, у пунктах заправки, інших підрозділах підприємства, у ваговому й грошовому еквіваленті;

- 2032 «Нафтопродукти в талонах» - обліковують талони, отримані матеріально відповідальними особами на нафтопродукти в одиницях виміру, зазначених у талонах та у вартісному вираженні;

- 2033 «Нафтопродукти в баках автотранспортних засобів» - обліковують паливо, отримане водієм із нафтоскладу підприємства і на сторонній АЗС;

- 2034 «Газоподібне паливо на складі» - обліковують газоподібне паливо на складі в підзвіті комірника;

- 2035 «Газоподібне паливо в талонах» - обліковують талони, отримані матеріально відповідальними особами, на газоподібне паливо в одиницях виміру, зазначених у талонах та у вартісному вираженні;

- 2036 «Газоподібне паливо в баках автотранспортних засобів» - обліковують газоподібне паливо у підзвіті водіїв.

У таблиці 2.5 наведено операції з обігу паливно-мастильних матеріалів на автотранспортному підприємстві:

Таблиця 2.5

Облік руху паливно-мастильних матеріалів на ТОВ «Автогруп

Плюс»

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1.	Отримано від постачальника бензину для автомобілів	2031	631	9000
2.	Нараховано податковий кредит із ПДВ	641	631	1800
3.	Бензин залито до баку автомобіля (підзвіт водія)	2033	2031	8000
4.	Залито до баку автомобіля бензин від сторонньої АЗС	2033	372	1000
5.	Видано водієві талони на бензин	2032	2032	800
6.	Одержано бензину на АЗС за талони	2033	2032	800
7.	Списано вартість використаного бензину за нормами	231	2033	9300

Продовж.табл. 2.5

8.	Списано вартість використаного бензину понад норму на фінансові результати	79	2033	350
9.	Списано вартість використаного бензину понад норму за рахунок матеріально відповідальної особи (водія)	375	2033	150

Висновки до розділу 2

Дослідження методики та організації обліку на автотранспортному підприємстві ТОВ «Автогруп плюс» дозволило зробити наступні висновки:

1. Товарно-транспортна накладна є документом, що складається вантажовідправником для реєстрації перевезення вантажу згідно з договором і використовується для остаточного розрахунку за надані послуги з перевезення вантажу. Товарно-транспортна накладна повинна бути видана водієм транспортного засобу під час перевезення вантажу за договором перевезення. Перший примірник накладної залишається у Комітента (відправника), другий - передається водієм (експедитором) одержувача, третій і четвертий примірники засвідчуються підписом одержувача (і печаткою або печаткою за потреби), передаються Перевізнику.

2. При проведенні інвентаризації запасних частин, запропоновано перевірку проводити в розрізі таких таких ознак: нові; зняті з автомобілів або причепів і придатні для використання; що потребують ремонту; відремонтовані; непридатні, що підлягають здачі в металобрухт. Причому, в інвентаризаційному описі вказують номенклатурний номер деталей або агрегатів. Під час інвентаризації шин в описах вказую їхній серійний (заводський) номер із включенням усіх літерних і цифрових позначень.

3. Облік наявності й руху паливно-мастильних матеріалів, призначених для експлуатації транспортних засобів та інших виробничих потреб, здійснюють на субрахунку 203 «Паливо». На цьому рахунку також обліковують оплачені талони на нафтопродукти і газ. Запропоновано, аналітичний облік паливно-мастильних матеріалів ведуть за кожним субрахунком за їхніми видами (марками), місцями зберігання й матеріально відповідальними особами:

- 2031 «Нафтопродукти на складі» - облікується наявність і рух усіх видів нафтопродуктів, що перебувають на нафтоскладах, у пунктах заправки, інших підрозділах підприємства, у ваговому й грошовому еквіваленті;

- 2032 «Нафтопродукти в талонах» - обліковують талони, отримані матеріально відповідальними особами на нафтопродукти в одиницях виміру, зазначених у талонах та у вартісному вираженні;
- 2033 «Нафтопродукти в баках автотранспортних засобів» - облікують паливо, отримане водієм із нафтоскладу підприємства і на сторонній АЗС;
- 2034 «Газоподібне паливо на складі» - обліковують газоподібне паливо на складі в підзвіті комірника;
- 2035 «Газоподібне паливо в талонах» - обліковують талони, отримані матеріально відповідальними особами, на газоподібне паливо в одиницях виміру, зазначених у талонах та у вартісному вираженні;
- 2036 «Газоподібне паливо в баках автотранспортних засобів» - обліковують газоподібне паливо у підзвіті водіїв.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АВТОГРУП ПЛЮС»

3.1 Загальна сутність аудиту автотранспортного підприємства

Сучасними транспортними засобами володіє майже кожне підприємство, а для багатьох це ще і засоби виробництва, вживані в основній діяльності. Тому питання ефективного використання автотранспорту актуальні для більшості підприємств.

При проведенні аудиту транспортного підприємства проводиться аналіз:

- правових аспектів документального оформлення і відображення в податковому і бухгалтерському обліку операцій з придбання і страхування транспортних засобів;
- обліку операцій за наданням транспортних і транспортно-експедиторських послуг, заповнення первинних документів при їх наданні;
- особливостей обліку при наданні міжнародних автотранспортних послуг;
- відображення в податковому і бухгалтерському обліку витрат на експлуатацію, техобслуговування і ремонт власних автомобілів;
- відображення в обліку витрат на ПММ легкового і вантажного автотранспорту, визначення нормативних витрат палива і розрахунок тимчасових лінійних норм витрат палива;
- обліку витрат на оренду автомобіля у фізичних і юридичних осіб;
- нарахування, сплата і відображення в звітності податку з власників транспортних засобів;
- розрахунку збору за забруднення навколишнього середовища, правильне заповнення і представлення звітності;
- правових аспектів документального оформлення і відображення в податковому і бухгалтерському обліку операцій вибуття транспортних засобів (Рис. 3.1):

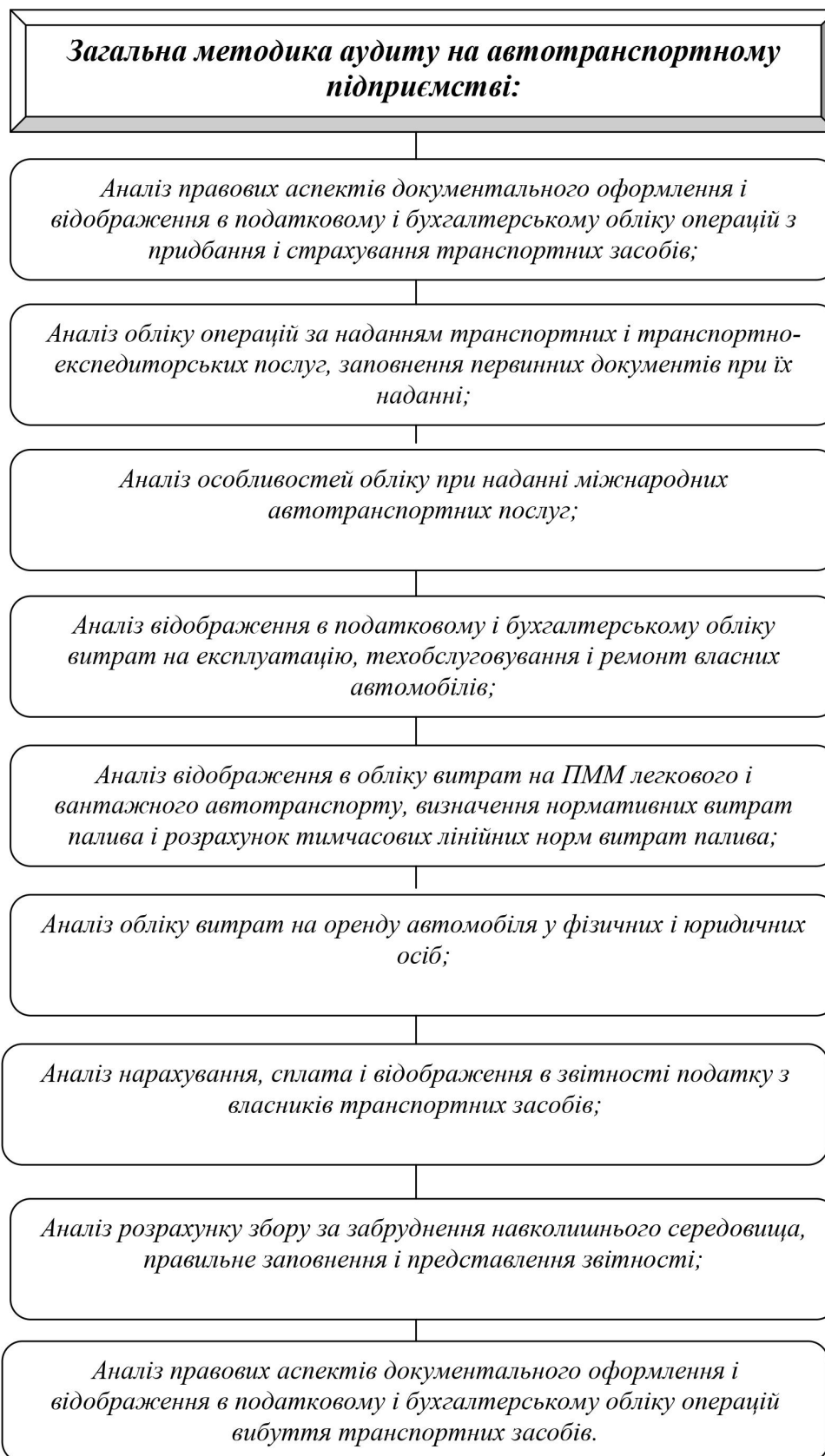

Рис. 3.1. Загальна методика проведення аудиту на автотранспортному підприємстві

Детально розглядається порядок здійснення і юридичного супроводу операцій, що стосуються автотранспорту на підприємстві (Табл. 3.1):

Таблиця 3.1

Порядок здійснення і юридичного супроводу операцій, що стосуються автотранспорту на підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс»

1. Ліцензування автоперевезень, реєстрація автомобілів, придбання, вибуття і переміщення транспортних засобів, списання із-за аварії, крадіжка автомобіля.
2. Страхування автотранспортних засобів і водіїв.
3. Лізингові і орендні операції з транспортними засобами.
4. Види техобслуговування і ремонтів, модернізація транспортних засобів, бухгалтерський облік запчастин.
5. Придбання палива за готівковий розрахунок, по талонах і електронних картках. Складський облік і списання палива.
6. Розрахунок заробітної плати водія.
7. Калькуляція автоперевезень: ведення обліку, групування витрат, амортизація транспортних засобів, методи калькуляції, розподіл загально-виробничих витрат. Методика складання собівартості автоперевезень. Калькуляція пасажирських і вантажних перевезень позаказним методом.
8. Експедиторські послуги при перевезеннях.
9. Міжнародні вантажні і пасажирські перевезення: документальне оформлення, облік квитків на проїзд і продаж квитків, ПДВ у організатора і перевізника, страхування пасажирів, оформлення актів виконаних робіт.
10. Документація по роботі транспортних засобів (ТТН, талон замовника, подорожній лист вантажного і легкового автомобіля).

3.2. Аудит надходження, переміщення, вибуття та ліквідації основних засобів на ТОВ «Автогруп Плюс»

Операції щодо надходження, переміщення, вибуття та ліквідації основних засобів досліджують за первинними документами і бухгалтерськими записами. Звертається увага на правильність, своєчасність і повноту оприбуткування основних засобів. За основними засобами, які надійшли безоплатно, слід провести зустрічну перевірку, щоб установити правильність списання їх за кількістю та вартістю [18].

Перевіряючи операції з переміщення основних засобів, необхідно з'ясувати доцільність переміщення, правильність оформлення цих операцій, повноту і своєчасність оприбуткування основних засобів, ураховуючи при цьому, що їх переміщення потребує значних витрат. Увага приділяється операціям з вибуття та ліквідації основних засобів, з тим щоб установити, чи не був підвищений при цьому відсоток відпрацювання, щоб продати їх особам за нижчими цінами. Ліквідація основних засобів вивчається за складеними відповідними актами.

Необхідно встановити, що:

- акти ліквідації складені спеціалістами цієї галузі за встановленою формою, яка передбачена типовими формами первинного обліку;
- дотримується порядок списання ліквідованих основних засобів;
- обставини і причини ліквідації основних засобів обґрунтовані.

Необхідно вивчити і правильно визначити наслідки ліквідації основних засобів: чи дотримані нормативні акти про порядок списання обладнання, яке стало непридатним майном. За даними аналітичного обліку з'ясовують, чи не перебувають тривалий час основні засоби в запасі, які причини та обставини несвоєчасного введення їх у дію, установлюють, чи немає на підприємстві надлишкових основних засобів, чи забезпечується збереження і які вживаються заходи для їх передавання за призначенням.

Велика увага приділяється ефективності використання основних засобів. Аудит операцій руху основних засобів проводиться з метою встановлення

законності, а також правильності і своєчасного оформлення операцій за основними засобами.

Законність надходження основних засобів у результаті капітальних вкладень визначається через порівняння об'єктів, що надійшли і були оприбутковані, за переліком і титульним списком.

За незаконними надходженнями основних засобів, незаконним переміщенням, переміщенням за неправильно оформленими документами, а також за фактами несвоєчасного обліку основних засобів аудитор з'ясовує причини порушень і встановлює конкретно винних у цьому осіб. Доцільно перевірити такі випадки, як можливі зловживання, приховані за рахунок підвищення вартості окремих об'єктів основних засобів, повноту оприбуткування основних засобів, правильність передання їх під звіт матеріально відповідальним особам.

Необхідно установити, чи не зменшується кількість окремих частин з одночасним збільшенням вартості інших частин основних засобів, факти надлишку, розтрат та незаконного придбання основних засобів. Під час аудиту операцій вибуття основних засобів, пов'язаних з їх старінням і зносом, необхідно вивчити обґрунтування ліквідації, з'ясувати, чи оприбутковані придатні для використання деталі.

Основні засоби в процесі функціонування з часом зношуються. Первинна вартість основних засобів підприємств відшкодовується амортизаційними відрахуваннями за встановленими нормами. Перевірка правильності нарахувань та використання амортизаційних відрахувань має важливе значення.

Для цього необхідно встановити (Рис. 3.2):

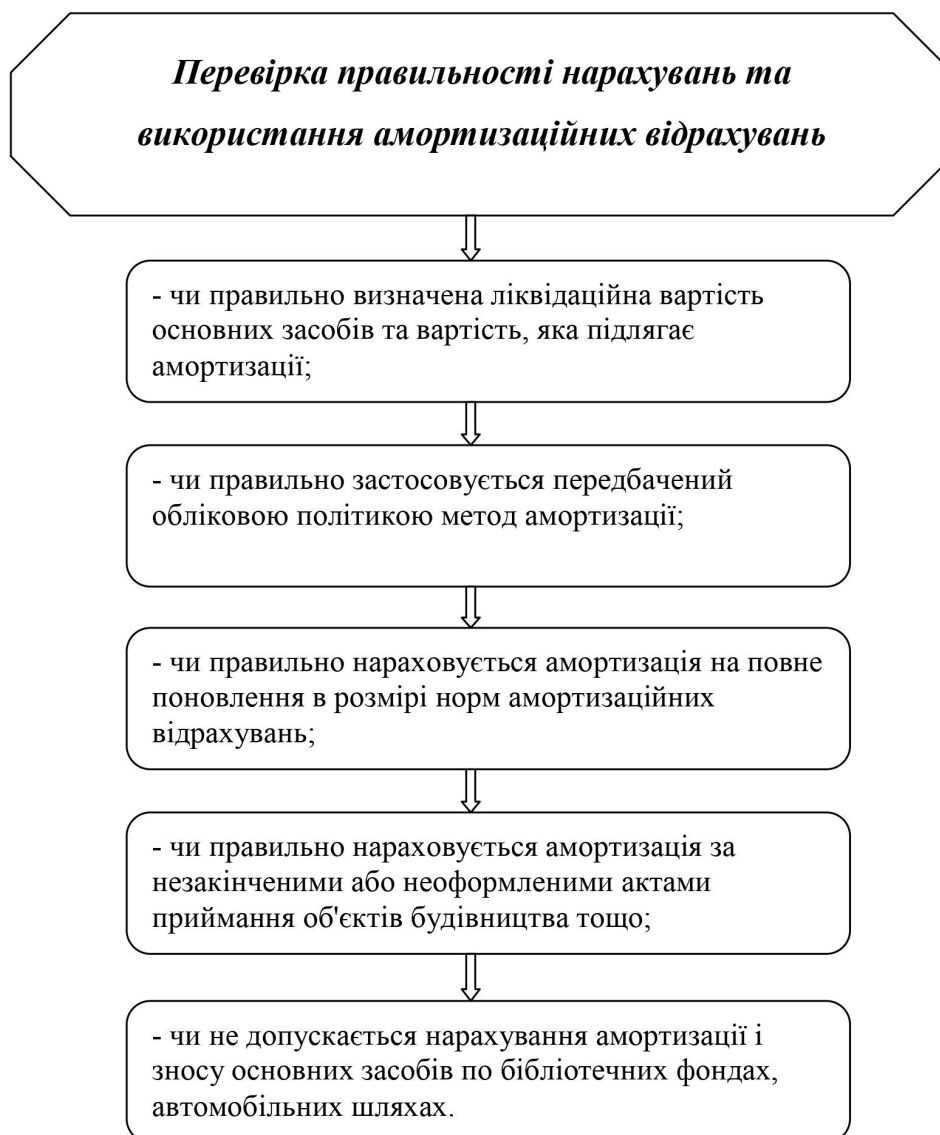

Рис. 3.2. Перевірка правильності нарахувань та використання амортизаційних відрахувань [19]

- чи правильно визначена ліквідаційна вартість основних засобів та вартість, яка підлягає амортизації;
- чи правильно застосовується передбачений обліковою політикою метод амортизації;
- чи правильно нараховується амортизація на повне поновлення в розмірі норм амортизаційних відрахувань;
- чи правильно нараховується амортизація за незакінченими або неоформленими актами приймання об'єктів будівництва тощо;

- чи не допускається нарахування амортизації і зносу основних засобів по бібліотечних фондах, автомобільних шляхах загального користування та інших фондах, переведених в установленому порядку на консервацію.

3.3. Аудит ремонту основних засобів

Перевірка витрат на поточний та капітальний ремонт основних засобів починається з вивчення наявності і виконання завдань щодо поточного та капітального ремонту. Необхідно встановити правильність розмежування робіт і віднесення їх до поточного і капітального ремонту. Це пов'язано з особливостями їх організації і технології, а відповідно і контролю витрат. Вивчаючи витрати на поточний і капітальний ремонт, необхідно з'ясувати, чи є кошторис - фінансові розрахунки і технічна документація, ким вона затверджена, яким способом виконувався ремонт [20].

Аудитор повинен вивчити за документами (за нарядами, актами приймання робіт), чи правильно застосовувались розцінки, як здійснювалося списання у межах норм. У разі ремонту за підрядним методом слід перевірити стан розрахунків з підрядниками і встановити, чи правильно виписані ними розрахунки на виконані роботи, чи є акти приймання-передавання робіт та чи вказані в актах недоробки, дефекти, чи встановлені строки їх усунення, у який спосіб ведеться облік ремонту.

Дослідження операцій з погляду правильності відображення витрат на капітальний ремонт обладнання та транспортних засобів мають велике значення для попередження приписок обсягу ремонту.

Вивчення операцій, пов'язаних з капітальними вкладеннями, проводиться на підставі затверджених титульних списків, кошторисів, технічної документації та укладених договорів з підприємствами. Аудитори з'ясовують законність та обґрунтованість витрат на капітальні вкладення, чи відповідають вони діючій затвердженій технічній документації і джерелам фінансування. (Під час вивчення операцій щодо капітальних вкладень важливо

розподілити їх на капітальні вкладення, які виконуються підрядним методом, і капітальні вкладення, які виконуються господарським способом.

Необхідно перевірити правильність укладення договорів з підрядними організаціями, правильність визначення обсягу виконаних робіт з проміжних актів та якість цих робіт. Установлюють випадки заниження собівартості за рахунок різних недоробок і зниження якості робіт, вивчають стан бухгалтерського обліку капітальних вкладень і правильність подання звітності щодо них).

Аудитори звертають увагу на можливі версії порушень, зокрема на:

- випадки приховування нестачі основних засобів унаслідок незадовільного стану аналітичного обліку і неякісного проведення щорічної інвентаризації;

- використання посадовими особами основних засобів у своїх цілях під виглядом тимчасового використання, коли немає належного внутрішнього контролю на підприємстві, а також можливе подальше їх списання;

- заміну нових частин основних засобів застарілими, які були в роботі, і списаними, але не знищеними;

- списання основних засобів за актами, які не оформлені згідно з чинними нормативними актами;

- відображення в бухгалтерському обліку оприбуткування вузлів, деталей після ліквідації основних засобів;

- знищення основних засобів, які підлягають ліквідації;

- збільшення початкової вартості частин основних засобів за рахунок віднесення їх на собівартість витрат, які стосуються інших господарських операцій;

- заниження первинної вартості основних засобів або окремих їх частин;

- використання основних засобів не за призначенням;

- завищення витрат на ліквідацію основних засобів;

- невідповідність нарахування амортизації в розмірах і періодах наявності та руху основних засобів;

- відсутність проведення інвентаризації капітальних витрат орендованих основних засобів;

- під час інвентаризації не приділяється належної уваги вивченню наявності документів на основні засоби та їх відповідність паспортам.

Цей перелік далеко не повний і може доповнюватись у процесі проведення аудиту. Під час вивчення акта про ліквідацію основних засобів звертається увага на компетентність комісії, яка брала участь у складанні акта про ліквідацію основних засобів, вказується конкретна причина їх вибуття, скільки разів виконувались ремонти, яка реальна вартість основних засобів, термін експлуатації, наявність інвентарного номера, правильність нарахування зносу на такі засоби, чи є в наявності документи на їх розбраковування, оприбуткування в підзвіт матеріально відповідальним особам запасних частин від розбраковування, заповнення технічних паспортів, чи здаються непридатні металеві предмети до «Вторсировини» та чи оформлене це передання відповідними документами.

Крім перевірок, аудитор приділяє увагу використанню основних засобів з метою надання підприємству допомоги, розкриттю причин, які гальмують ефективне використання основних засобів, а також пошуку внутрішніх резервів збільшення виробничої потужності підприємства [21].

Основними документами, в яких відображаються дані про використання обладнання, є звіти, або рапорти, про роботу обладнання. Для здійснення контролю за використанням обладнання аудитором необхідно проаналізувати причини простою на підставі змінних рапортів, сигнальних талонів і листків простоїв. Під час аналізу мають бути виявлені загальний час роботи і час простою.

Підвищення рівня використання обладнання - це поліпшення вікової та технологічної структури, розкриття резервів підвищення фондівдачі. Аудитор для визначення фондівдачі може використовувати такі дані: випуск продукції, середньорічну вартість основних засобів, у тому числі активної їх частини, порівняно зі звітними даними минулих періодів, планових

(нормованих) із фактичними даними. Важливим є також перевірка обчислення амортизаційних відрахувань.

3.4 Аудит обліку запасів

Аудиторська перевірка операцій з матеріальними цінностями включає дослідження стану складського господарства та збереження матеріальних цінностей, нормування витрачання, оприбуткування, правильності оцінки купованих матеріальних цінностей, використання запасів на виробництві, перевірка операцій з МШП. Основна мета перевірки на ТОВ «Автогруп Плюс» - встановлення законності, достовірності та доцільності операцій з матеріалами, правильності їх відображення в обліку.

На більшості підприємств, таких, як ТОВ «Автогруп Плюс» обсяг операцій з матеріальними цінностями буває досить значним, тому їх перевірка є трудомістким процесом. Під час аудиторської перевірки операцій з матеріальними цінностями потрібно керуватись чинними нормативними та законодавчими документами, а саме:

- Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14].

- Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів [17];

- Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затвердженим наказом Міністерства фінансів України [10];

- Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань [22];

- Порядком проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей [23];

- Інструкцією «Про норми витрат пального і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті» [24];

- Положенням про документи та документообіг у бухгалтерському обліку» [25].

Джерелами інформації для аудиторської перевірки матеріальних цінностей на підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс» є (Рис. 3.3).

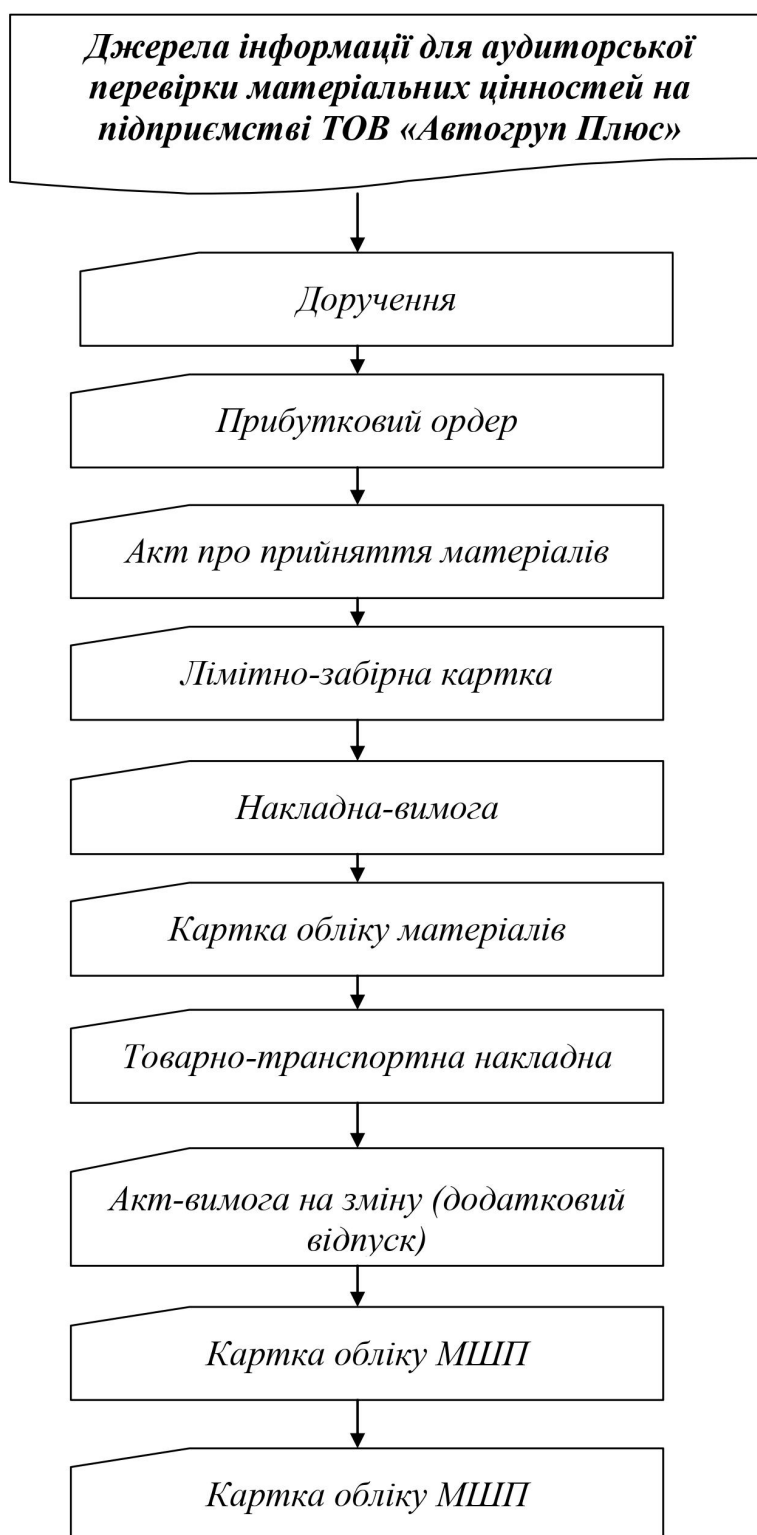

Рис. 3.3. Джерела інформації для аудиторської перевірки матеріальних цінностей на підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс»

- Доручення - документ, який видає підприємство лише власним працівникам на одержання товарно-матеріальних цінностей, де мають бути перелічені всі цінності, які потрібно отримати.

- Прибутковий ордер, оформлення якого здійснюється матеріально відповідальною особою для оприбуткування всіх матеріалів, що надійшли на склад підприємства.

- Акт про прийняття матеріалів, який складають на матеріали, які надходять без супровідних документів для оприбуткування.

-Лімітно-забірна картка - оформляється зі складу на виробництво, виписується на кожний вид запасів і в кінці місяця на підставі лімітно-забірних карток підраховується кількість та сума відпущених матеріалів за місяць.

- Накладна-вимога - накладна на відпуск матеріалів на сторону. Складається у разі відпуску цінностей зі складу, при внутрішньому переміщенні та надходженні на склад матеріалів від розбору тимчасових споруд, від ліквідації основних засобів.

-Картка обліку матеріалів, в якій ведеться кількісно-сортовий облік матеріалів на складі.

-Товарно-транспортна накладна - супровідний матеріали документ, на основі якого здійснюється їх оприбуткування.

-Акт-вимога на зміну (додатковий відпуск) - документ, що оформляється під час відпуску цінностей, потреба в яких виникає разово.

-Відомість обліку залишків матеріалів на складах, яка складається на основі карток складського обліку і заповнюється матеріально-відповідальними особами.

-Картка обліку МШП - відомість обліку видачі спецодягу, взуття, акт на списання МШП,

-Вивчення складу і структури матеріальних цінностей, ознайомлення з умовами їх зберігання.

-Підтвердження правильності оцінки запасів та відображення операції за їх надходженням та використанням в обліку.

-Оцінка системи внутрішнього контролю за використанням сировини і матеріалів у виробництві.

-Підтвердження достовірності визначення та відображення зносу МШП.

-Оцінка якості проведення інвентаризації матеріальних цінностей.

-Підтвердження достовірності оформлення та відображення на рахунках типових господарських операцій.

Послідовність аудиту матеріальних цінностей:

Завдання аудитора полягає в тому, щоб виявити та попередити появу порушень.

Основну роль в аудиті матеріальних цінностей відіграє інвентаризація.

Присутність аудитора під час інвентаризації необхідна. У його функції входить:

-присутність під час інвентаризації, якщо запаси матеріальних цінностей дуже великі та якщо аудитор з недовірою ставиться до очікуваних результатів;

-спостереження за виконанням процедур та ідентифікація з метою визначення ступеня відповідності їх законодавчим актам;

-перевірка правильності підрахунку на основі випадкової вибірки;

-вивчення обґрунтованості віднесення операцій до певного звітного періоду;

-отримання пояснень з приводу значних невідповідностей матеріальних цінностей даним бухгалтерських записів;

-перевірка правильності оцінки фактичного обсягу запасів.

Аудиторські процедури поділяються на ті, що проводяться:

- до інвентаризації;

- під час інвентаризації;

- після інвентаризації.

До проведення інвентаризації потрібно впевнитись у тому, що на підприємстві чітко організовані складське господарство та контрольно-пропускна система.

Необхідно здійснити процедури перевірки таких фактів:

-як здійснюється охорона об'єкта;

-чи укладені та правильно оформлені договори про матеріальну відповідальність з працівниками, яким передано матеріальні цінності на зберігання;

-чи створені матеріально відповідальній особі умови для забезпечення збереженості матеріальних цінностей, чи є в наявності складські приміщення, шафи, сейфи;

-чи є в наявності вимірювальні пристрої;

-чи існує контроль за порядком вивезення матеріальних цінностей з території підприємства;

-чи призначена керівництвом підприємства постійно діюча комісія для перевірки матеріальних запасів.

Для отримання впевненості в тому, що операції за рухом матеріальних цінностей (МЦ), які були проведені до інвентаризації, обліковані правильно, аудитор знімає копії останніх документів за надходженням та вибуттям цінностей.

Під час проведення інвентаризації аудитор не може бути членом інвентаризаційної комісії, але, спостерігаючи за її роботою, повинен стежити за правильністю виконання процедур.

Члени інвентаризаційної комісії перераховують цінності та складають інвентаризаційні описи.

Аудитор проводить контрольні перевірки, час від часу звіряючи її дані з даними інвентаризаційних описів. Особливу увагу звертають на дорогоцінні, застарілі та пошкодженні матеріали. Здійснюючи інвентаризацію, слід звертати увагу на номери, марки, назви. Іноді під час порівняння номерів та марок, указаних у паспортах та даних прибуткових документів, виявляється заміна нового автомобільного двигуна вже використовуваним або дорогого - дешевшим. Аудитор мусить звертати увагу на перевірку подій після дати складання балансу та правильності їх віднесення до того чи іншого звітного періоду.

У цьому разі аудитор повинен виконати такі процедури: відібрати операції з відпуску матеріалів, обліковані на початку звітного періоду для вибіркового тестування та порівняти їх з накладними та рахунками, потім впевнитись, чи серед облікованих операцій немає таких, які виходячи з даних відвантаження в первинних документах стосувалися звітного періоду.

Після закінчення інвентаризації важливо, щоб аудитор зняв копію інвентаризаційної відомості.

Результати інвентаризації порівнюють з даними бухгалтерського обліку. З практики відомо, якщо інвентаризація проводилась якісно, виявляється не менше 5-10 відхилень звітної кількості від фактичної, у разі широкої номенклатури - до 50-80 відхилень.

Рух матеріальних цінностей аналізується в тих випадках, коли є дані про те, що на підприємстві (у клієнта) всі операції документуються. Перевіряючи рух МЦ, потрібно виявити підробки в документах за операціями з витрачання товарів, у тому числі необґрунтоване підвищення цін. Важливий спосіб бухгалтерської перевірки - порівняння даних прибутково-видаткових документів з даними інших документів, які фіксують ці самі операції, але в інших аспектах. Його застосовують тоді, коли є підозра, що під час здійснення деяких операцій були допущені помилки, а документально ці операції зафіксовано правильно.

Використовуються також такі прийоми і способи, як зіставлення даних, що відображають надходження та витрачання матеріальних цінностей, з даними документів, якими оформлені інші операції, обумовлені першою операцією; даних про переміщення МЦ - з даними про тару, в якій вони перевозились; даних бухгалтерського обліку - з даними оперативного обліку; перевірка фактичного виконання робіт у натуральних показниках, оплачених за грошовими документами; перевірка об'єктивної можливості виконання операцій, відображених у документах.

Безпосередній огляд бухгалтерських документів здійснюється для перевірки правильності арифметичних підрахунків у них, їх правильного

оформлення. Зіставлення даних бухгалтерського обліку з даними оперативного обліку використовується для вивчення господарських операцій. Дані оперативного обліку не можуть бути основою для облікових записів, тому бухгалтери й аудитори їх не використовують. За документами оперативної звітності можна визначити справжній характер та обсяг операцій, пов'язаних з матеріальними цінностями. Однак це не може бути достовірною інформацією для висновку аудитора. Вони лише допомагають вибрати правильний напрямок дослідження.

Висновки до розділу 3

Дослідження організації та методики аудиту на автотранспортному підприємстві ТОВ «Автогруп Плюс» дозволило зробити наступні висновки:

1. Синтетичний облік наявності та руху придбаних і виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, що використовуються для проведення ремонтів і замін зношених частин автотранспортних засобів, інструментів, а також автомобільних шин у запасі та в обороті, здійснюють на субрахунку 207 «Запасні частини» рахунку 20 «Виробничі запаси». На цьому ж субрахунку обліковують обмінний фонд устаткування, двигунів, вузлів, агрегатів, створений у ремонтних підрозділах підприємства. При аудиті підприємству запропоновано ввести такі субрахунки другого порядку:

1. 2071 — запасні частини;
2. 20711 — запасні частини придбані нові;
3. 20712 — запасні частини, виготовлені на підприємстві;
4. 20713 — запасні частини, непридатні до експлуатації;
5. 2072 — обмінний фонд запасних частин;
6. 20721 — придатні запасні частини обмінного фонду;
7. 20722 — запасні частини обмінного фонду, що підлягають відновленню;
8. 20723 — запасні частини обмінного фонду в ремонті;
9. 2073 — автомобільні шини;
10. 20731 — автомобільні шини в запасі;
11. 20732 — автомобільні шини в обороті;
12. 20733 — автомобільні шини в ремонті.

2. Під час аудиту невід'ємним є детальний розгляд порядку здійснення юридичного супроводу операцій, що стосуються автотранспорту на підприємстві, зокрема: ліцензування автоперевезень, реєстрація автомобілів в ДАІ, придбання, вибуття і переміщення транспортних засобів, списання із-за аварії, крадіжка автомобіля; страхування автотранспортних засобів і водіїв; лізингові і орендні операції з транспортними засобами; види техобслуговування

і ремонтів, модернізація транспортних засобів, бухгалтерський облік запчастин; придбання палива за готівковий розрахунок, по талонах і електронних картках; складський облік і списання палива; розрахунок заробітної плати водія; калькуляція автоперевезень: ведення обліку, групування витрат, амортизація транспортних засобів, методи калькуляції, розподіл загальновиробничих витрат; калькуляція пасажирських і вантажних перевезень позамовним методом; експедиторські послуги при перевезеннях; міжнародні вантажні і пасажирські перевезення: документальне оформлення, облік квитків на проїзд і продаж квитків, ПДВ у організатора і перевізника, страхування пасажирів, оформлення актів виконаних робіт; документація по роботі транспортних засобів.

3. При експлуатації автотранспорту потрібно забезпечити наявність в автомобілі:

- вогнегасника [26];
- аптечки з відповідним наповненням [27].

Оскільки витрати, понесені у зв'язку з придбанням цих товарів, використання транспортних засобів є неможливим, ці витрати слід розглядати як пов'язані з господарською діяльністю підприємства. У бухгалтерському плані вогнегасник буде входити до складу МНА, оскільки його вартість невелика і зазвичай не перевищує встановлений підприємством граничний розмір, встановлений з метою відокремлення основних засобів і МНА, а його термін служби перевищує один рік.

ВИСНОВКИ

Дослідження організації та методики обліку і аудиту на автотранспортному підприємстві дозволило зробити наступні висновки:

1. ТОВ «Автогруп Плюс» діє, керуючись законодавством України, та має всі права і відповідає за своїми зобов'язаннями відповідно до чинного законодавства України, та є підприємством, яке здійснює виробничу та комерційну діяльність, та має своєю метою одержання прибутку від своєї діяльності. Товариство діє на підставі самоврядування, господарської самостійності, є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, власний розрахунковий, гривневий, валютний та інші рахунки в банках, печатку зі своїм найменуванням, фірмовий знак, штампи, товарний знак, знак на послуги.

2. Аналіз плану перевезень вантажів показує, що підприємство має 2 марки автомобілів. Основними товарами, які перевозять ці автомобілі, є плити, автомобілі, підстилка та різноманітні блоки. Попит на ці матеріали зріс за рахунок будівництва, а також сезонного ремонту доріг, також можна зробити висновок, що всі показники, за винятком середньої швидкості та тривалості вантажного шляху, позитивно вплинули на виконання перевезень. план парку в цілому. Таким чином, це сприяло зростанню аналізованого індексу.

3. Загальний порядок ліцензування в Україні визначено Законом України «Про ліцензування підприємницької діяльності». За його словами, види діяльності, які підлягають ліцензуванню, включають пасажирські перевезення та міжнародні пасажирські перевезення. За бажанням пасажирів можна перевезти на таксі, автобусі або автомобілі. За видачу справляється одноразова екзистенційна плата, розмір якої визначається одним прожитковим мінімумом, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом. Витрати, пов'язані з придбанням ліцензії, включаються до складу витрат суб'єкта господарювання. У фінансовому обліку такі витрати включаються до складу витрат майбутніх

періодів і вираховуються з рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів». Протягом строку дії ліцензії її вартість рівномірно амортизується (списується) на витрати періоду.

4. Товарно-транспортна накладна є документом, що складається вантажовідправником для реєстрації перевезення вантажу згідно з договором і використовується для остаточного розрахунку за надані послуги з перевезення вантажу. Товарно-транспортна накладна повинна бути видана водієм транспортного засобу під час перевезення вантажу за договором перевезення. Перший примірник накладної залишається у Комітента (відправника), другий - передається водієм (експедитором) одержувача, третій і четвертий примірники засвідчуються підписом одержувача (і печаткою або печаткою за потреби), передаються Перевізнику.

5. При проведенні інвентаризації запасних частин, запропоновано перевірку проводити в розрізі таких таких ознак: нові; зняті з автомобілів або причепів і придатні для використання; що потребують ремонту; відремонтовані; непридатні, що підлягають здачі в металобрухт. Причому, в інвентаризаційному описі вказують номенклатурний номер деталей або агрегатів. Під час інвентаризації шин в описах вказую їхній серійний (заводський) номер із включенням усіх літерних і цифрових позначень.

6. Облік наявності й руху паливно-мастильних матеріалів, призначених для експлуатації транспортних засобів та інших виробничих потреб, здійснюють на субрахунку 203 «Паливо». На цьому рахунку також обліковують оплачені талони на нафтопродукти і газ. Запропоновано, аналітичний облік паливно-мастильних матеріалів ведуть за кожним субрахунком за їхніми видами (марками), місцями зберігання й матеріально відповідальними особами:

- 2031 «Нафтопродукти на складі» - облікується наявність і рух усіх видів нафтопродуктів, що перебувають на нафтоскладах, у пунктах заправки, інших підрозділах підприємства, у ваговому й грошовому еквіваленті;

- 2032 «Нафтопродукти в талонах» - обліковують талони, отримані матеріально відповідальними особами на нафтопродукти в одиницях виміру, зазначених у талонах та у вартісному вираженні;

- 2033 «Нафтопродукти в баках автотранспортних засобів» - облікують паливо, отримане водієм із нафтоскладу підприємства і на сторонній АЗС;

- 2034 «Газоподібне паливо на складі» - обліковують газоподібне паливо на складі в підзвіті комірника;

- 2035 «Газоподібне паливо в талонах» - обліковують талони, отримані матеріально відповідальними особами, на газоподібне паливо в одиницях виміру, зазначених у талонах та у вартісному вираженні;

- 2036 «Газоподібне паливо в баках автотранспортних засобів» - обліковують газоподібне паливо у підзвіті водіїв.

7. Синтетичний облік наявності та руху придбаних і виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, що використовуються для проведення ремонтів і заміन зношених частин автотранспортних засобів, інструментів, а також автомобільних шин у запасі та в обороті, здійснюють на субрахунку 207 «Запасні частини» рахунку 20 «Виробничі запаси». На цьому ж субрахунку обліковують обмінний фонд устаткування, двигунів, вузлів, агрегатів, створений у ремонтних підрозділах підприємства. При аудиті підприємству запропоновано ввести такі субрахунки другого порядку:

1. 2071 — запасні частини;
2. 20711 — запасні частини придбані нові;
3. 20712 — запасні частини, виготовлені на підприємстві;
4. 20713 — запасні частини, непридатні до експлуатації;
5. 2072 — обмінний фонд запасних частин;
6. 20721 — придатні запасні частини обмінного фонду;
7. 20722 — запасні частини обмінного фонду, що підлягають відновленню;
8. 20723 — запасні частини обмінного фонду в ремонті;

9. 2073 — автомобільні шини;
10. 20731 — автомобільні шини в запасі;
11. 20732 — автомобільні шини в обороті;
12. 20733 — автомобільні шини в ремонті.

8. Під час аудиту невід'ємним є детальний розгляд порядку здійснення юридичного супроводу операцій, що стосуються автотранспорту на підприємстві, зокрема: ліцензування автоперевезень, реєстрація автомобілів в ДАІ, придбання, вибуття і переміщення транспортних засобів, списання із-за аварії, крадіжка автомобіля; страхування автотранспортних засобів і водіїв; лізингові і орендні операції з транспортними засобами; види техобслуговування і ремонтів, модернізація транспортних засобів, бухгалтерський облік запчастин; придбання палива за готівковий розрахунок, по талонах і електронних картках; складський облік і списання палива; розрахунок заробітної плати водія; калькуляція автоперевезень: ведення обліку, групування витрат, амортизація транспортних засобів, методи калькуляції, розподіл загальновиробничих витрат; калькуляція пасажирських і вантажних перевезень позамовним методом; експедиторські послуги при перевезеннях; міжнародні вантажні і пасажирські перевезення: документальне оформлення, облік квитків на проїзд і продаж квитків, ПДВ у організатора і перевізника, страхування пасажирів, оформлення актів виконаних робіт; документація по роботі транспортних засобів.

9. При експлуатації автотранспорту потрібно забезпечити наявність в автомобілі:

- вогнегасника;
- аптечки з відповідним наповненням.

Оскільки витрати, понесені у зв'язку з придбанням цих товарів, використання транспортних засобів є неможливим, ці витрати слід розглядати як пов'язані з господарською діяльністю підприємства. У бухгалтерському плані вогнегасник буде входити до складу МНА, оскільки його вартість невелика і зазвичай не перевищує встановлений підприємством граничний

розмір, встановлений з метою відокремлення основних засобів і МНА, а його термін служби перевищує один рік.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Яковенко С., Минич Ю. Особливості обліку на автотранспортних підприємствах. Молодий вчений, 2019, 1 (65): 255-258.
2. Бей У.Р., Воськало В.І. Особливості обліку витрат автотранспортних підприємств. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит в системі інформаційного забезпечення підприємств: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених. Видавництво Львівської політехніки, 2018. р. 29-31.
3. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку витрат і формування собівартості автотранспортних перевезень. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка, 2014, 1: 133-139.
4. Малишкін О.І. Вплив Договірних Умов На Методику Обліку Доходів Автотранспортних Підприємств. «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування, 2010, 3 (53) Ч. 2: 158-161.
5. Грицак Н.Ю. Методичні положення обліку витрат на технічну експлуатацію автотранспортного засобу. «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування, 2011, 2 (56) Ч. 1: 64-68.
6. Про автомобільний транспорт : Закон України від 05.04.2001 № 2344-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2344-14> (дата звернення: 26.11.2021)
7. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 30.06.2015 № 460 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/460-2015-%D0%BF> (дата звернення: 26.11.2021)
8. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/222-19> (дата звернення: 26.11.2021)

9. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, зберігання, застосування єдиної первинної транспортної документації для перевезення вантажів автомобільним транспортом та обліку транспортної роботи : Наказ; Мінстат від 07.08.1996 № 228/253 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0483-96> (дата звернення: 29.11.2021)

10. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 20.10.1999 № 246 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0751-99> (дата звернення: 29.11.2021)

11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" : Наказ; Мінфін України від 27.04.2000 № 92 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0288-00> (дата звернення: 29.11.2021)

12. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів : Постанова Кабінету Міністрів України; Правила, Форма типового документа, Довідка, Акт, Заява, Порядок від 07.09.1998 № 1388 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1388-98-%D0%BF> (дата звернення: 29.11.2021)

13. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26.06.1997 № 400/97-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/400/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 29.11.2021)

14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 29.11.2021)

15. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ; Мінфін України від 24.05.1995 № 88 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0168-95> (дата звернення: 29.11.2021)

16. Про розвиток автомобільної промисловості України : Закон України від 18.03.2004 № 1624-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1624-15> (дата звернення: 29.11.2021)

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція; Мінфін України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99> (дата звернення: 29.11.2021)

18. Тимченко Ю.А., Радіонова Н.Й. Організація аудиту основних засобів. Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу. Київський національний університет технологій та дизайну, 2021.

19. Мальованна А.С. Організація і методика обліку та аудиту надходження і вибуття основних засобів. 2020. Master's Thesis. Сумський державний університет.

20. Кузик Н.П. Особливості аудиту витрат на ремонт і поліпшення основних засобів 28-31. Облік і фінанси, 2012, 3.

21. Бездушна Ю.М. Особливості аудиту витрат на ремонт та поліпшення основних засобів. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка, 2014, 19, Вип. 5-6: 121-124.

22. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ; Мінфін України від 02.09.2014 № 879 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1365-14> (дата звернення: 29.11.2021)

23. Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей : Порядок; Мінекономіки (до2000р.) від 31.05.1993 № 37-20/248/07-104 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0069-93> (дата звернення: 29.11.2021)

24. Про затвердження Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті : Наказ; Мінтранс України від 10.02.1998 № 43 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0043361-98> (дата звернення: 29.11.2021)

25. Положення про документи і документообіг в бухгалтерському обліку : Положення; Органи влади СРСР від 29.07.1983 № 105 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0105400-83> (дата звернення: 29.11.2021)

26. Про забезпечення колісних транспортних засобів первинними засобами пожежогасіння (НАПБ Б.06.005-97) : Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік від 08.10.1997 № 1128 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1128-97-%D0%BF> (дата звернення: 29.11.2021)

27. Про затвердження переліків лікарських засобів у медичних аптечках транспортних засобів : Наказ; МОЗ України від 07.07.1998 № 187 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0465-98> (дата звернення: 29.11.2021)